

Mendelova univerzita v Brně
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

**Rozvoj venkovské obce z pohledu různých skupin aktérů -
případová studie obce Šaratice**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Petr Klusáček, PhD.

Autor:

Soňa Hoffmannová

Brno 2016

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou rozvoje venkovských obcí s důrazem na význam aktivní participace různých skupin aktérů. Je zaměřena na názory klíčových skupin aktérů rozvoje obce Šaratice, kterými jsou například zástupci místní samosprávy, místní podnikatelé, zástupci spolků v obci a její občané. Na základě analýzy získaných informací poskytuje návrhy možných opatření a doporučení, které jsou využitelné pro budoucí rozvoj této obce.

Klíčová slova

Šaratice, participace různých skupin aktérů, aktéři rozvoje venkova, venkovská obec, rozvoj venkova

Annotation

This thesis deals with the development of rural municipality with an emphasis on the importance of the active participation of various groups of actors. It is aimed at the views of key groups of actors in the development of the municipality of Šaratice, which are for example representatives of local government, local businessmen, representatives of associations in the municipality and its citizens. Based on the analysis of obtained information provides suggestions of possible measures and recommendations that are useful for the future development of the municipality.

Keywords

Šaratice, participation of various groups of actors, actors in rural development, rural municipality, rural development

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem „Rozvoj venkovské obce z pohledu různých skupin aktérů – případová studie obce Šaratice“ vytvořila zcela samostatně. Veškerou použitou literaturu a zdroje uvádím v seznamu literatury.

V Šaraticích dne 22. prosince 2016

.....
Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce Mgr. Petru Klusáčkovi, Ph.D. za jeho odborné vedení této práce, cenné rady, připomínky a doporučení. Děkuji také panu Karlu Kaloudovi, starostovi obce Šaratice, za trpělivost při poskytování velmi cenných informací. Velké poděkování patří také všem respondentům kvalitativního a kvantitativního výzkumu, kteří byli ochotni se mnou spolupracovat a vyjádřili své názory.

Zadání práce

OBSAH

1	Úvod	7
2	Cíl a metodika bakalářské práce	9
3	Literární rešerše	10
3.1	Specifika rozvoje venkovských obcí ve Francii	10
3.1.1	Historie	10
3.1.2	Typy společenství	11
3.2	Pojem venkov v České republice	12
3.3	Přístupy k vymezení venkova	14
3.3.1	Vymezení venkova podle velikostní kategorie obce	15
3.3.2	Vymezení venkova podle hustoty osídlení	15
3.3.3	Vymezení venkova kombinací několika ukazatelů	15
3.3.4	Další způsoby vymezení venkova	16
3.4	Typologie venkovského prostoru	16
3.5	Rozvoj venkova	18
3.5.1	Přístupy k rozvoji venkova	18
3.6	Aktéři rozvoje venkova	19
3.6.1	Národní úroveň	19
3.6.2	Regionální úroveň	20
3.6.3	Lokální úroveň	21
3.7	Spolupráce a participace v místní veřejné správě	21
3.7.1	Spolupráce obcí	22
3.7.2	Spolupráce obce s fyzickými a právnickými osobami	22
3.7.3	Participace veřejnosti na rozvoji obce	23
3.8	Informování veřejnosti jako účast občanů na rozvoji obce	24
4	Charakteristika obce	26
4.1	Poloha a přírodní podmínky	26
4.2	Historie	27
4.3	Obyvatelstvo	28
4.3.1	Demografický vývoj	28
4.3.2	Věková struktura	29
4.3.3	Vzdělanostní struktura	30
4.3.4	Sociální situace v obci	31
4.4	Správa obce a ekonomická situace	31
4.4.1	Obecní úřad a zastupitelstvo	31
4.4.2	Vazby obce	32

4.4.3	Hospodaření obce a majetek	32
4.4.4	Ekonomická situace	34
4.4.5	Zaměstnání v obci.....	35
4.5	Vybavenost obce.....	36
4.5.1	Školství	36
4.5.2	Základní škola.....	36
4.5.3	Mateřská škola.....	36
4.5.4	Zdravotnictví	37
4.5.5	Technická infrastruktura a odpadové hospodářství	37
4.5.6	Dopravní infrastruktura a dostupnost.....	37
4.6	Kulturní vyžití	39
4.6.1	Kulturní akce a kulturní památky	39
4.6.2	Sportovní aktivity.....	39
4.6.3	Spolkové činnosti	39
5	Kvalitativní výzkum a diskuze výsledků	41
5.1	Diskuze výsledků	41
6	Výsledky dotazníkového šetření	46
6.1	Profil respondentů	47
6.2	Zhodnocení dosavadního rozvoje obce.....	49
6.3	Budoucí rozvoj obce Šaratice – prioritní témata	58
7	Doporučení a návrhy možných opatření	66
8	Závěr	68
9	Seznam literatury	69
9.1	Knižní zdroje a periodika	69
9.2	Internetové zdroje	70
10	Seznam příloh.....	74

Příloha 1 – Stavební činnost realizovaná v obci Šaratice mezi léty 2003 a 2016

Příloha 2 – Fotodokumentace z roku 2016

Příloha 3 – Změny sídelních struktur v zastavěném území

Příloha 4 – Otázky kvalitativního šetření

Příloha 5 – Otázky kvantitativního šetření

Příloha 6 – Plochy zeleně

Příloha 7 – Stav dětských hřišť

1 Úvod

Rozvoj venkovských obcí ovlivňují rozhodnutí různých skupin aktérů na mnoha hierarchických úrovních. Nejedná se tedy pouze o aktéry spojené přímo s obcí (např. představitelé místní samosprávy, místních podnikatelských subjektů či spolků), ale i o aktéry mimo obec (např. představitelé veřejné správy na regionální či národní úrovni, zástupci rozvojových agentur či podnikatelé žijící mimo obec). Aktivní spolupráce zástupců těchto odlišných skupin je velmi důležitým krokem pro nalezení vyváženého kompromisu mezi jejich zájmy. Je důležité, aby se na rozvoji obce podíleli převážně její občané, ať už formou občanských sdružení, spolků, zájmových skupin, organizací, klubů či jako jednotlivci.

Rozvoj obce neznamena pouze populační a ekonomický růst. Podstatou je zvláště kvalita života obyvatel, která by se měla zlepšovat. Zástupci samosprávy jsou v této oblasti povinni poskytnout dostatečné informace těm, kteří se na rozvoji obce podílí, samozřejmě i veřejnosti. S postupující globalizací a změnami mezinárodní ekonomické situace se mění nejen vnější ale i vnitřní podmínky. Mění se názory a zájmy soukromých aktérů, místních představitelů, různých zájmových skupin i jednotlivých občanů. Proto je v rámci rozvoje obce nezbytná nejen aktivní, ale i opakovaná spolupráce zástupců všech těchto skupin.

Téma rozvoje venkovské obce z pohledu různých skupin aktérů – případová studie obce Šaratice jsem si vybrala, protože jsem občankou Šaratic a nechci, aby se rozvoj obce, ve které plánuji i do budoucna bydlet, ubíral jen v zájmu úzkých skupin aktérů. Je v zájmu všech občanů Šaratic, aby nebyli k problematice rozvoje obce lhostejní a podíleli se na rozhodování o rozvojových aktivitách konaných v obci a otevřeně diskutovali své názory týkající se jejího rozvoje. Doufám, že se moje práce stane inspirací pro zlepšení spolupráce různých skupin aktérů v naší obci, což povede k jejímu budoucímu rozvoji, který bude v maximálním souladu s představami většiny občanů.

Tato práce hodnotí situaci ve venkovské obci Šaratice a dělí se do následujících pěti částí:

1. literární rešerše,
2. charakteristika obce Šaratice,
3. kvalitativní šetření s vybranými aktéry participujícími na rozvoji obce,
4. dotazníkové šetření s občany obce Šaratice,
5. vlastní návrhy a doporučení možného zlepšení.

2 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této práce je zhodnotit situaci v obci Šaratice a zformulovat využitelná doporučení a návrhy pro budoucí rozvoj této obce, které budou zpracovány na základě důkladné analýzy informací, získaných realizací vlastního výzkumného šetření. Prvním dílčím cílem je zjistit informace od klíčových aktérů rozvoje (představitelé místní samosprávy, místní podnikatelé, zástupci spolků apod.), provedením řízených rozhovorů a na základě analýzy získaných dat identifikovat nejvýznamnější problémy a výzvy spojené s rozvojem obce. Druhým dílčím cílem je zjistit informace od občanů, které budou využitelné i samosprávou při budoucím rozvoji obce, čehož bude dosaženo provedením dotazníkového šetření, připraveného ve spolupráci s představiteli místní samosprávy.

První část práce se zabývá zhodnocením domácí i zahraniční odborné literatury, která se orientuje na problematiku rozvoje venkovských obcí s důrazem na význam aktivní participace různých skupin aktérů. Jsou zde přiblíženy definice venkova, přístupy k rozvoji a vymezení venkova, typologie venkovského prostoru, aktéři rozvoje venkova na různých hierarchických úrovních, spolupráce a participace v místní veřejné správě, právo veřejnosti na informace a dále problematika rozvoje a spolupráce venkovských obcí ve Francii. Literární rešerše byla vytvořena analýzou informací získaných vyhledáním a sběrem dostupných dat z odborných publikací, článků a internetových zdrojů.

V druhé části je popsána obec Šaratice a charakterizována zvláště její demografická, ekonomická a sociální situace. Tato část je vytvořena převážně na základě dat ze Sčítání lidu, domů a bytů z let 2001 a 2011. Dosažené výsledky jsou prezentovány nejen textově, ale i vlastními grafickými výstupy. Třetí část práce, která využívá výsledky kvalitativních rozhovorů, se zaměřuje na identifikaci nejvýznamnějších problémů a výzev spojených s rozvojem obce Šaratice. Podkladová data jsou získána realizací šetření s aktéry participujícími na rozvoji studované obce, které bylo provedeno metodou kvalitativních rozhovorů.

Čtvrtá část práce přináší podrobné výsledky dotazníkového šetření, jež bylo realizováno v období od června do srpna roku 2016. Sběr dat proběhl elektronickou formou, osobní návštěvou starších obyvatel a nabízením vyplnění dotazníku na místech s výskytem vyšší koncentrace občanů (kadeřnictví, obecní knihovna). V poslední páté části jsou na základě poznatků získaných z dílčích výzkumných aktivit zformulována využitelná doporučení a návrhy možných opatření pro budoucí rozvoj obce.

3 Literární rešerše

3.1 Specifika rozvoje venkovských obcí ve Francii

Francie má podobně velký podíl malých obcí jako ČR. Zkušenosti se státem podporovanou meziobecní spoluprací ve Francii ukazují vhodné řešení, které by se mohlo využít i v ČR. Dokonce se ukazuje, že úspěch meziobecních sdružení byl podnětem pro návrh reformy, která se má výrazně dotknout také vyšších samosprávných celků – tedy departementů a regionů (Kypetová, 2010). Jedním z hlavních rysů vývoje meziobecní spolupráce ve Francii je skutečnost, že celá tato snaha vyšla z volného a svobodného uvážení místních volených zástupců a administrátorů a byla posléze podpořena i orgány veřejné moci. I když ve svých počátcích vznikla proto, aby umožnila obcím společně zajišťovat některé aktivity a veřejné služby, postupem času se stala prostředkem racionálního organizování území a posléze pak i nástrojem na podporu místního hospodářského rozvoje a politiky péče o území (MVČR, online).

3.1.1 Historie

Ve snaze snížit počet svých obcí přijímala Francie různá opatření. Od roku 1959 se profiloval postup slučování obcí. Obtíže s realizací a odpor dotčených však vedly již v roce 1975 k zavedení mechanismu odlučování. Neúspěch procesu slučování ukázal, jak silná je obecní identita. Historický, politický, ekonomický i sociologický význam této základní buňky demokracie, jakou obec bezesporu je, se ukázal natolik veliký, že nakonec dala Francie přednost mechanismu vytváření meziobecních seskupení (struktur meziobecní spolupráce) umožňujících zachovat obecní identitu (MVČR, online).

Prvním krokem k decentralizaci bylo přijetí zákona z roku 1982, který určoval obecné podmínky pro volnější fungování samospráv. Dále bylo kvůli problému s vysokým počtem malých obcí nutné umožnit a celkově upřesnit podmínky pro sblížování obcí a měst. K tomu měl dopomoci zákon z roku 1992. V roce 1999 došlo k dalšímu zdokonalování a zjednodušení fungování těchto sdružení (Perottino, 2005). Pro další zdokonalení celého systému byly od počátku 21. století ve Francii přijímány nové zákony. Byl to například zákon z roku 2000, doplněný zákonem z roku 2003, který zajišťuje paritu a rovný přístup mužů a žen k volebním mandátům a voleným funkcím, či ústavní zákon z roku 2003, o decentralizaci a následný prováděcí právní předpis, který se vztahuje k finanční autonomii (Vie-publique, online).

K přijímání nových zákonů docházelo i v posledních letech. V roce 2013 byl přijat velmi významný zákon o volbě krajských radní, zastupitelů a představitelů obcí, který také změnil volební kalendář. V roce 2014 byl schválen tzv. zákon MAPTAM, který přinesl především modernizaci teritorií a potvrzení metropolí. V roce 2015 byly přijaty další dva

zákony, které se týkají vymezení regionů, oblastních a obvodních voleb, změny volebního kalendáře a nové územní organizace Francouzské republiky (Vie-publique, online).

3.1.2 Typy společenství

Spolupráce obcí ve Francii začíná s přijetím zákona z roku 1890, podle kterého mají obce možnost zakládat jednoúčelová zájmová sdružení obcí (SIVU). Tato forma umožňuje obcím ze stejných či sousedních departmentů sdružit se za účelem realizace úkolů v obecním zájmu. Nařízením z roku 1955 jsou zřízena smíšená sdružení, která umožňují sdružení několika veřejnoprávních korporací do jedné veřejnoprávní struktury pro meziobecní spolupráci (EPCI). Účelem smíšeného sdružení je spravování záležitostí, které přináší užitek všem zainteresovaným korporacím. Nařízením z roku 1959 vzniká pro obce možnost věnovat se v rámci jediné struktury EPCI více záležitostem, které jsou v zájmu sdružení, a to vznikem víceúčelových zájmových sdružení (Novák, 2007; MVČR, online). V témže roce bylo přijato i nařízení o zřízení okrsků, které umožňuje sdružování více obcí za účelem podpory harmonického vývoje měst a řešení problémů spjatých s jejich rozvojem (MVČR, online).

Z důvodu nepříliš úspěšného nárůstu počtu vzniklých okrsků a pro spolupráci větších aglomerací je zákonem z roku 1966 zavedena nová kategorie městská společenství (CU). Zákonem z roku 1983 vznikají nové struktury – společenství nové aglomerace a sdružení nové aglomerace (SAN). Statut SAN byl v roce 1991 upraven zákonem, a to především ve finančních záležitostech (MVČR, online). Ve snaze zjednodušit formy spolupráce obcí došlo k reformě meziobecní spolupráce. Centrální vláda zavedla zákonem z roku 1992 o územní správě republiky, tzv. ATR, tři formy spolupráce. Nejúspěšnější z nich se stala *Communautés de commune*, přeloženo jako společenství obcí. Těchto útvarů vzniklo 1 349 a sdružovaly asi 15 000 obcí (Čermák, Vajdová, Illner 2006). Dále zřizuje komisi v každém departementu, jejímž úkolem je vypracovat schéma meziobecní spolupráce a dodat této spolupráci nový rozměr tím, že se přejde ke spolupráci založené na místním hospodářském rozvoji a rozvoji území. Navíc vznikají i dvě nové podkategorie EPCI, kterými jsou společenství měst a společenství obcí (MVČR, online).

V devadesátých letech došlo k přijetí několika právních norem, avšak za skutečný impuls se považuje zákon z roku 1999, o posílení a zjednodušení meziobecní spolupráce (Kypetová, 2010). Tento zákon redukoval formy spolupráce a představoval přímé donucení, které bylo doprovázeno silnými finančními pobídkami (Antonová, 2005). Cílem zákona bylo umožnit meziobecní spolupráci na základě vlastních daní (s výjimkou specifického případu SAN) pouze u tří základních forem sdružení: společenství aglomerace (CA), společenství obcí (CC) a městských/příměstských společenství (CU) (Kypetová, 2010; MVČR, online). Některé obce byly do těchto forem spolupráce přinuceny představitelem státní správy. Na začátku roku 2002 ve Francii vzniklo 14 městských společenství, 120 společenství aglomerací a 2033 společenství obcí, čímž došlo ke zjednodušení a v dnešní době je naprostá většina municipalit integrována v nějaké z těchto forem spolupráce (Čermák, Vajdová, Illner, 2006).

Tab. 1: Formy meziobecní spolupráce ve Francii v roce 2003

Meziobecní spolupráce	Financování	Kam od 1. ledna 2003 patří:
formou sdružení	Financování zajištěno prostřednictvím příspěvků rozpočtové a/nebo daňové povahy členských obcí	- jednoúčelová zájmová sdružení obcí, - víceúčelová zájmová sdružení, - smíšená sdružení
formou federativní	Financování zajištěno prostřednictvím čtyř místních daní (daň z hospodářské činnosti, domovní daň, pozemková daň ze zastavěné plochy a nezastavěné plochy).	- sdružení nových aglomerací, - společenství obcí, - společenství aglomerací, - městská společenství

Zdroj: (MVČR, online)

Tento výsledek je interpretován jako úspěšný návrat státu do místní veřejné správy. Intervence státu se soustředí na určení pravidel a procedur, rolí a uspořádání. Lokálním představitelům je ponechána volnost v politice spolupracujících útvarů. Centrální vláda definuje priority a procedury, díky kterým je dosahováno určitého cíle, ovšem místním aktérům je ponechán výběr prostředků. Kontrola centrální vládou je oslabena. Jedná se o nový systém, ve kterém intermunicipální vlády hrají v systému stále důležitější roli (Borraz, Le Gales, 2005).

Podle Kypetové (2010) je důležité zmínit, že podpora meziobecní spolupráce má formu zvýšených dotací ze státního rozpočtu určených sdružením, což výrazně ovlivnilo, až narušilo, vazby mezi ostatními druhy dotací poskytovaných z centra. Rovněž se ukazuje, že při stanovování daňových sazeb vede spolupráce spíše k růstu daňové zátěže. Hovoří se také o tzv. "truc-společenstvích", která vznikla uměle kvůli rivalitě dvou sousedních obcí.

3.2 Pojem venkov v České republice

Základním problémem rozvoje venkova je skutečnost, že neexistuje jeden univerzální venkov jako území jednoznačně naplňující věcnou podstatu venkova. Co je to venkov, vnímáme do jisté míry intuitivně na základě řady znaků různorodé povahy a různé intenzity. Podle přítomnosti těchto znaků jsme potom schopni určit různé typy venkovů (Binek a kol., 2009). Kritéria, na jejichž základě lze vymezit venkovský prostor a určit hranici mezi městem a venkovem, nejsou jednotná a v literatuře je možné nalézt několik definic venkova (Vavrouchová, 2014).

Definice venkova podle Majerové a Čmejrkova (2005) zní: „Venkov je obecně vymezován jako řídko osídlený prostor, ve kterém má důležitou funkci zemědělství. V odborné literatuře (geografické, demografické, sociologické či urbanistické) však můžeme najít různé varianty této definice, ve kterých je vzhledem k účelu vymezení použito různých kritérií. Z hlediska demografie lze venkov vymezit nízkým počtem a hustotou obyvatel, z hlediska urbanistického specifickým typem zástavby, z hlediska sociologie například jiným způsobem života.“

Podrobnější definici poskytuje Jáč a kol. (2010): „*Obecně se venkovem nazývají oblasti volně nezastavěné krajiny a venkovských osídlení, které lze vymezit jako určitý souhrn venkovských sídel, zemědělských a vodních ploch, lesů, ploch místních komunikací a ostatních ploch, nacházejících se v tomto prostoru. Venkov se obvykle vyznačuje menší hustotou osídlení, menšími sídly, vyšší zaměstnaností v zemědělství, určitým sepijetím místních obyvatel s přírodou a krajinou a určitým životním stylem, který se často výrazně liší od městského.*“

Ve velkém sociologickém slovníku (Maříková, Petrušek, Vodáková, 1996), je venkov charakterizován jako: „*obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatelstva, ale i jiným způsobem života, většinou propojeným s přírodou, ale také jinou sociální strukturou ve srovnání s městem. Z hlediska sociologie je venkov charakterizován především specifickým typem komunity, tzv. vesnickou komunitou, která se většinou vymezuje v protikladu ke komunitě urbánní těmito znaky: vyšší mírou vzájemné sociální závislosti; menší variabilitou profesních možností; menší sociální diferenciací a také zúženým prostorem sociální mobility; silnější vazbou na tradici a slabší inklinací k sociálním změnám; silnější determinací přírodním prostředím.*“ Podle Vavrouchové (2014) je dnes potřeba k této definici přistupovat diferenciovaně, protože v posledních desetiletích dochází k podstatnému stírání rozdílů mezi venkovem a městem. Dochází ke sjednocování prostoru jak z pohledu materiální, tak i duchovní dimenze, zejména v souvislosti se suburbanizačními tendencemi a globálními vlivy.

Podle Binka a kol. (2009) má tradiční venkov zejména následující typické znaky:

- urbanistické znaky - vysoký podíl rodinných domů, málo vyvinutá uliční síť s dominantním prostorem návsi jako společenského a kulturního centra sídla, rozvolněná zástavba, vysoký podíl zeleně v sídle;
- architektonické znaky - nízkopodlažní zástavba, absence nájemního bydlení, domy doplněny hospodářským zázemím (integrace obytné a dalších funkcí), vymezení dvora a zahrady s výrazně oddělenými funkcemi;
- sociální znaky - užší sociální kontakty mezi obyvateli sídla, neformální sociální kontrola, participace, tradicionalismus, konzervatismus;
- ekonomické znaky - dominantní nebo rozhodující činností je zemědělství a primární výroba potravin, významný podíl ekonomicky aktivních osob, vyjíždějících do zaměstnání mimo toto sídlo, vyšší podíl samozásobitelství, kutilství;
- administrativní znaky – status sídla (sídlu, které v minulosti či v současnosti získalo městská práva, je městem, ostatní sídla jsou vesnicemi);
- velikostní znaky - počet obyvatel pod konvenčně stanovenou hranicí, hustota zalidnění, podíl zastavěné plochy apod.

Přestože jsou jednotlivé definice venkova rozdílné, vykazují několik shodných prvků. Venkov lze chápat jako kulturní krajinu s nízkou hustotou zástavby v poměru k celému

katastrálnímu území, je vzdálený od centra s nabídkou služeb, vzdělání či zaměstnání a má specifický způsob života místní komunity, tradici (živou i mrtvou) a historii (Vavrouchová, 2014).

3.3 Přístupy k vymezení venkova

Dle Binka a kol. (2009) je exaktní vymezení venkova jako jednoznačně ohraničeného prostoru v obecné rovině velmi obtížné. Současný venkov vykazuje mnohé znaky města a mnohá města mohou mít venkovský charakter. Objektivně proto nelze vytvořit jedno univerzální vymezení, ale je možné a účelné vymežovat věcně podložené klasifikace venkovského území ve vztahu k jejich konkrétnímu využití. Přístupy k jeho vymezení se odvíjí od jeho hlavního účelu. Můžeme potom zjednodušeně odlišit přístupy založené např. na:

- velikosti sídel s aspektem na demografii a s úzkou vazbou na prostorovou strukturu,
- charakteru krajiny, tj. jako výsledek dlouhodobé interakce lidí a přírodního prostředí, zrcadlící se v ekonomických, sociálních a ekologických funkcích krajiny;
- charakteru sídel a života v nich, tj. vnímání role sídla ve správním systému, etnografické oblasti, vybavenosti včetně pracovních příležitostí, podnikání, politice v rámci obce a navenek;
- eventuálně jiné.

Exaktní vymezení venkova je v ojedinělých případech nezbytné. Takovým případem může být požadavek na jasné vymezení příjemců dotací, tj. účelové vymezení pro uplatňování politiky „rozvoje venkova“. Exaktní vymezení venkova tak neodráží reálný venkov, ale různé hierarchické semiperiferie, periferie a marginálie. Účelem vymezení venkova je najít pokud možno co nejvíce odpovídající prostory jako územně souvislé regiony nebo shodou identifikačních znaků související jednotky, které můžeme nazvat venkovskými (Binek a kol., 2009).

Vavrouchová (2014) uvádí jako nejpoužívanější přístupy k determinaci venkova tyto čtyři skupiny:

- vymezení na základě velikosti sídla (v rámci této definice však nejsou zohledněny prostorové souvislosti mezi okolními obcemi) – nejpoužívanější kritérium na úrovni České republiky,
- vymezení na základě hustoty osídlení – používáno zejména pro mezinárodní srovnání a dotační politiku,
- popisné definice bez limitních hodnot,
- administrativně-právní vymezení.

3.3.1 Vymezení venkova podle velikostní kategorie obce

Čermák, Vajdová a Illner (2006) uvádí, že otázka vztahu mezi velikostí obcí a různými aspekty jejich fungování, zejména možností jejich sociálního a ekonomického rozvoje, uplatněním místní demokracie a efektivitou jejich správy se stala tématem, kterému se ve správní a politické vědě, v sociologii, geografii a ekonomie nejen u nás, ale především v zahraničí, věnovala v posledních zhruba třiceti letech poměrně značná pozornost.

Votrubec (1980) považuje za venkovské všechny obce s méně než 2 000 obyvateli a části obcí s 2 000-5 000 obyvateli. V zákoně 128/2000 Sb., o obcích je v § 3 uvedeno, že obec, která má alespoň 3000 obyvatel, už je městem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Binek a kol. (2009) určují velikostní limit pro zařazení do souboru venkovských obcí 2000 obyvatel, v potaz ale berou i skupinu obcí mezi 2000 a 3000 obyvateli, které jsou vyřazeny mimo venkovské obce, ale nemohou být zařazeny mezi města. Vavrouchová (2014) považuje za nejvhodnější podrobnější úroveň malé subregionální jednotky, které představují obce se základní vybaveností a jejich nejbližší spádové území.

Přes dlouhou řadu studií a výzkumů se obecně platné závěry a vhodné velikosti obcí nalézt nepodařilo. Jednotlivé studie docházely k navzájem rozporným a nejednoznačným výsledkům, ale přinesly ujasnění vztahů mezi velikostí obcí vyjádřenou počtem obyvatel, kteří v nich bydlí a jednotlivými stránkami fungování obcí (Čermák, Vajdová, Illner, 2006).

3.3.2 Vymezení venkova podle hustoty osídlení

Binek a kol. (2009) považují za nejběžnější ukazatel postihující charakter osídlení a nepřímo tedy i charakter krajiny hustotu zalidnění. Tento ukazatel je užíván Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) či Eurostatem. Alternativním ukazatelem může být ukazatel hustoty osídlení, kdy základní úroveň není již rozložení obyvatelstva na určitém území, ale velikostní rozložení sídel v prostoru. OECD považuje za venkovské obce ty, jejichž hustota osídlení je nižší než 150 obyvatel/km². Vymezování venkova dle Eurostatu je založeno na hustotě obyvatel podobně jako definice OECD. Podle Majerové a Čmejrkové (2005) se v mezinárodním měřítku, kde je každé srovnání složitější, musí dodržovat jednotná hranice a u tohoto kritéria se používá hranic několik, nejčastěji 100 či 150, někdy ale i 120 obyvatel/km². V současnosti došlo ke sladění několika metodik a Evropská unie již používá pouze hranici 100 obyvatel/km².

3.3.3 Vymezení venkova kombinací několika ukazatelů

Podle Vavrouchové (2014) nejsou vyloučeny ani vzájemné kombinace jednotlivých přístupů, což demonstruje na několika příkladech. Český statistický úřad při svých analýzách venkova, používá hranici 2000 obyvatel/sídlo v oblastech s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel/km². Za venkov mohou být považovány i obce s velikostí do 3000 obyvatel

a s hustotou zalidnění menší než 100 či 150 obyvatel/km². I v Programu rozvoje venkova se doporučuje z metodologického hlediska využít dvou kritérií – počet obyvatel a hustota zalidnění neboli počet obyvatel na km². Dále uvádí možné vymezení venkova na úrovni všech obcí do 5000 obyvatel. Toto vymezení má stanoveny čtyři kritéria, kterými jsou počet obyvatel, sídlo pověřeného úřadu a/nebo statut města, hustota zalidnění na km² zastavěné plochy a podíl bytů v rodinných domech na trvale obydlených bytech dle Sčítání lidu, domů a bytů. Binek a kol. (2009) souhlasí s kombinováním několika ukazatelů při vymezení venkova, ale tyto ukazatele by mělo jít lehce měřit nebo zjistit. Tito autoři tedy považují za neúčelné používat při vymezení venkova sadu mnoha indikátorů, které se obtížně získávají, udržují, monitorují a vyhodnocují nebo se z nich vyvozují málo korektní závěry.

3.3.4 Další způsoby vymezení venkova

Jako další možná vymezení venkova uvádí Vavrouchová (2014) popisné definice, které nejsou použitelné pro plošné vymezení venkovských oblastí (mezinárodní, národní i regionální úroveň je vyloučena), jsou však velmi vhodné pro lokální úroveň a případové studie. Venkov může být vymezen také přihlédnutím k administrativně-právnímu vymezení, které je určeno statutem přiděleným obci. Za venkovský prostor mohou být podle administrativně-právního vymezení považovány všechny obce, které neměly k 1. 1. 2007 statut města či všechny obce, které nejsou obcemi s pověřeným úřadem apod. Méně užívaná vymezení popisují Binek a kol. (2009). Podle těchto autorů lze nahradit katastrální plochu obce zastavěnou plochou a zjistit tak počet obyvatel na intravilán, čímž je venkov vymezen z hlediska charakteru sídel a je získán relativně vypovídající údaj o způsobu osídlení. Mimo způsob osídlení považují za významné údaje o využití krajiny a jejích proměnách, tedy vymezení venkova na krajinných principech, přičemž charakteristiku krajiny lze prezentovat na základě analýzy informací o využití půdy (land use).

3.4 Typologie venkovského prostoru

Podle Binka a kol. (2009) je důležité uvědomovat si rozdíl mezi venkovem a venkovským prostorem, které jsou chápány jako do značné míry synonymní, nicméně z hlediska hlubšího zkoumání a prostorové kompozice a dekompozice mezi nimi existuje rozdíl. Venkovský prostor je základním prostorovým souborem, v rámci něhož nabývají krajina a sídla venkovských znaků. Venkovský prostor zahrnuje venkovské obce i malá města tvořící jeden funkční celek, prostory venkovské i s venkovem jen obtížně ztotožnitelné. V úvahách o uchopení socioekonomických charakteristik určitých prostorových jednotek, tak můžeme na různých úrovních rozlišit následující dichotomní entity:

- městské prostory a venkovské prostory,
- městská území a venkovská území („venkovy“),
- městské obce a venkovské obce,
- městská a venkovská sídla.

Wokoun, Mates a Kadeřábková (2011) uvádí tři základní typy venkovského území:

- klasická venkovská sídla, tvořící hierarchicky uspořádané kompaktní sídelní jednotky, z nichž některé plní úlohu center pro své bezprostřední zázemí;
- venkovská sídla v zázemí významných center osídlení, s funkční dělbou rolí mezi dominantním centrem (městského typu) a venkovskými sídly;
- venkovská sídla ležící ve vnějších nebo vnitřních periferiích státu.

Jinou typologii uvádějí Majerová a Čmejrek (2005), kteří rozlišují také tři typy venkovských oblastí:

- integrated (peri-urban) rural areas – rostoucí počet obyvatel, obyvatelé zaměstnání převážně v sekundární a terciární sféře, zemědělská výroba zůstává hlavním způsobem využití půdy, objevují se potenciální hrozby pro životní prostředí, sociální a kulturní dědictví, oblasti lokalizovány relativně blízko měst, existuje riziko „rurbanizace“;
- intermediate rural areas – jsou relativně vzdálené od městských center, objevuje se sloučení primárního a sekundárního sektoru, časté zemědělské hospodaření ve velkém rozsahu;
- remote rural areas – nejnižší hustota obyvatel, nejnižší příjmy, starší populace, obyvatelé silně závislí na zemědělství, méně služeb, objevují se „izolační prvky“ jako např. ráz krajiny, vzdálenost od dopravní infrastruktury.

Perlín (1998) vytvořil vlastní členění venkovského prostoru, a to tím způsobem, aby respektovalo typické podmínky České republiky. Vymezil těchto šest kategorií:

- suburbánní zóna,
- venkov v bohatých zemědělských oblastech,
- bohaté Sudety,
- chudé Sudety,
- vnitřní periferie,
- oblast moravsko-slovenského pomezí.

Vavrouchová (2014) uvádí klasifikaci venkovského prostoru v mezinárodním měřítku, a to podle metodického přístupu OECD na úrovni regionů (krajů, popř. okresů) rozlišující tři typy prostoru pro celé území státu. Jde o tyto typy území:

- výrazně venkovský charakter (predominantly rural region) – více než 50 % obyvatel regionu (okresu) žije ve venkovských obcích s hustotou menší než 100 obyvatel/km²,
- převážně venkovský charakter (significantly rural region) – 15-50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích s hustotou menší než 100 obyvatel/km²,
- výrazně městský region (predominantly urban region) – méně než 15 % obyvatel regionu (okresu) žije ve venkovských obcích s hustotou menší než 100 obyvatel/km².

Zjednodušující, ale dobře aplikovatelné a lehce srovnatelné vymezení používá Eurostat. Venkovské regiony rozlišuje na tyto oblasti:

- hustě zalidněné – hustota obyvatel > 500 obyvatel/km², populace > 50 000 obyvatel,
- středně zalidněné – hustota obyvatel > 100 obyvatel/km², populace > 50 000 obyvatel,
- řídké osídlené – ostatní regiony, obce (Bínek a kol., 2009).

V tomto kontextu není vymezení venkova v České republice jasně dáno a existuje souběžně několik členění. Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 vymezuje venkovské oblasti podle definice OECD a dále rozlišuje venkovský prostor v ČR na:

- příměstský,
- mezilehlý,
- odlehlý (Bínek a kol., 2009).

3.5 Rozvoj venkova

Podle Perlína (2015) lze hovořit o rozvoji venkova, pokud mají aktivity v rámci rozvoje vliv na pozitivní změnu klíčových ukazatelů, zlepšování kvality života obyvatel, zvýšení míry vybavenosti obce apod. Dále však poukazuje na to, že je třeba rozlišovat rozvoj a odstraňování problémů. Aktivity, investice, projekty, které vedou k odstraňování starých zátěží, starých problémů, zděděných nedostatků je dorovnání standardu, tedy odstraňování problémů. Aktivity, investice a projekty, které vedou k prokazatelnému zvýšení kvality života obyvatel je nadstandard, tedy rozvoj.

Podobného názoru je i Vavrouchová (2014), která v souvislosti s využíváním potenciálu a stabilizací venkova rozlišuje obnovu a rozvoj venkova. Rozvoj venkova chápe jako komplex aktivit postavený na principech regionálních věd, bytostně spojený se strategickým plánováním a dotační politikou. Kdežto obnova venkova je spíše rehabilitací venkova postavená na historické kontinuitě, na oživení tradic a na vytváření podmínek pro vznik občanské společnosti.

Marsden (2003) ve spojení s venkovským prostorem definuje udržitelný rozvoj jako *„vytváření venkovského prostoru více environmentálně, sociálně a ekonomicky vyváženým v kontextu globálního světa neustále tendující k marginalizaci, devalvaci a exploataci zemědělského prostoru a krajiny obecně.“*

3.5.1 Přístupy k rozvoji venkova

Perlín (2005) určuje dva základní přístupy – exogenní a endogenní. Exogenní přístupy vychází z keynesiánských a neoklasických teoretických konceptů a je pro ně typické uplatnění TOP–DOWN přístupu. Vnější autorita rozhodne o tématech aktivit (podpory) a subjekty soutěží o realizaci této aktivity. Tyto z vnějšku mimo komunitu vyvolané impulsy přinášejí

do obce nové rozvojové aktivity a uplatňují se pouze na vyrovnávání neodůvodněných rozdílů na „dorovnáni standardu“. Problémem těchto přístupů je určení způsobu jak stanovit standard, který vychází z politických rozhodnutí, jež stanovují i aktivity, které budou podpořeny a které ne. Typickým příkladem exogenního přístupu je regionální politika Evropské unie.

Endogenní přístupy, které jsou založené na iniciaci aktivity místního společenství a komunity a na využití inovativních přístupů, tedy těch, které podporují kreativitu, vychází z místních zdrojů a místních podmínek, zvyšují kvalitu života v obci a nastavují nový standard života. Pro tyto přístupy je typické uplatnění BOTTOM–UP přístupu, kde cíle a způsoby jejich dosažení vychází ze spodních úrovní organizační hierarchie. Typickým příkladem je Program LEADER a metoda CLLD (Perlín, 2005).

Do dvou základních skupin rozděluje používané metody i Jáč a kol. (2010). První skupina metod usiluje o souhrnné zhodnocení postavení územních jednotek v rámci státu nebo kraje a jejich cílem je stanovení pořadí jednotlivých územních jednotek a na základě tohoto pořadí poté vymezení hospodářsky slabé a silné regiony. Takový způsob hodnocení je uplatněn ve Strategii regionálního rozvoje České republiky a převládá i v rozvojových dokumentech krajů. Druhá skupina metod usiluje o nalezení specifických faktorů či problémových okruhů, které jsou příčinou vzniku disparit nebo jejich projevem (např. nezaměstnanost). Cílem těchto metod není stanovit jeden souhrnný ukazatel, ani stanovovat celkově pořadí územních jednotek. Takový přístup používá Český statistický úřad a Technická univerzita v Liberci.

3.6 Aktéři rozvoje venkova

Binek a kol. (2009) charakterizují aktéry rozvoje venkova jako veškeré formalizované instituce či jednotlivce, kteří nějakým způsobem svými aktivitami vstupují do dění na venkově nebo jsou součástí venkova. Rozmanitost a počet institucí ovlivňujících, rozvíjejících a řešících jednotlivé složky či problémy venkovského prostoru jsou odrazem pestrosti a mnohvrstevnatosti venkovského prostoru. Podle Binka a kol. (2009), Jáče a kol. (2010) a Vavrouchové (2014) je regionální politika v České republice zabezpečována na třech základních hierarchických úrovních, kterými jsou státní (národní) úroveň, krajská (regionální) úroveň a obecní (lokální, místní) úroveň. Do tří základních skupin v jednotlivých úrovních veřejné správy jsou rozdělováni i aktéři rozvoje venkova (z veřejného, neziskového i podnikatelského sektoru).

3.6.1 Národní úroveň

Ústředním orgánem státní správy zejména pro oblast zemědělství, pro vodní hospodářství, správu lesů, myslivost a rybařství je Ministerstvo zemědělství a se vstupem České republiky do Evropské unie a s přijetím společné zemědělské politiky EU má i klíčové postavení v rozvoji venkova. Základní rozvojový dokument je Program rozvoje venkova ČR.

Přímý vliv ministerstva zejména na rozvoj zemědělství a venkova v jednotlivých regionech se uskutečňuje pomocí regionálních či detašovaných pracovišť jeho ústředních orgánů např. krajské veterinární správy nebo hygienické stanice (Binek a kol., 2009).

Dalším ústředním orgánem, který má výrazný vliv ve vztahu k rozvoji venkova, zejména ve věcech regionální politiky, investiční politiky a regionální politiky státu, je Ministerstvo pro místní rozvoj, které ve své gesci má Program obnovy venkova a soutěž Vesnice roku (Binek a kol., 2009). Ministerstvo pro místní rozvoj založilo a zřídilo několik institucí a organizací v oblasti regionální politiky, mezi které patří Centrum pro regionální rozvoj ČR, Řídící a koordinační výbor, Národní programový výbor a Monitorovací výbor (Jáč a kol., 2010). Základním programovým dokumentem v oblasti rozvoje venkova je Strategie regionálního rozvoje vztahující se na celé území ČR (Vavrouchová, 2014).

Z oblasti veřejného sektoru se rozvoje venkova a regionální politiky dotýká činnost i jiných ministerstev např. životního prostředí, financí, práce a sociálních věcí a dalších. Z podnikatelského sektoru jsou na národní úrovni aktéry rozvoje a regionální politiky celostátní zájmová uskupení např. Agrární komora ČR, Zemědělský svaz ČR, Asociace soukromého zemědělství ČR a z neziskového sektoru jsou to spolky, svazy a sítě s celostátní působností např. Spolek pro obnovu venkova, Evropské centrum pro ekoagroturistiku a Evropské vzdělávací fórum pro rozvoj venkova (Binek a kol., 2009).

3.6.2 Regionální úroveň

Základním článkem rozvoje venkova a zemědělství na krajské (regionální) úrovni jsou samosprávné orgány krajů, tedy krajská zastupitelstva, která mají v rozvoji venkova svébytné postavení (Binek a kol., 2009). Na této úrovni je základní institucí Asociace krajů České republiky. Jedná se o zájmové sdružení právnických osob, jehož základním cílem je prosazování společných zájmů krajů, zajištění všeobecného rozvoje území a potřeb občanů. Členy asociace je všech čtrnáct krajů (Jáč a kol., 2010). Základními programovými dokumenty v oblasti rozvoje venkova na bázi nižších územních jednotek (krajů) jsou Regionální programy rozvoje (Vavrouchová, 2014).

Z veřejného sektoru lze jmenovat i další subjekty podílející se na rozvoji venkova, a to vysoké školy a krajská informační střediska. Z podnikatelského sektoru spadají do krajské úrovně různá podnikatelská sdružení a z neziskového sektoru jsou zde zařazeny nezisková sdružení (Binek a kol., 2009). Dalšími aktéry regionálního rozvoje jsou rozvojové agentury s celostátní či regionální působností: CzechIndustry, CzechInvest, CzechTrade, CzechTourism, Agentura pro regionální rozvoj a Česká energetická agentura (Jáč a kol., 2010). Jako zprostředkovatel informací v jednotlivých krajích vznikla Krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova (Binek a kol., 2009).

3.6.3 Lokální úroveň

Na obecní (lokální, místní) úrovni je nejširší škála subjektů, jež mají vliv na rozvoj venkova. Klíčovým aktérem na této úrovni je obec, která má vliv na rozhodování ve své samostatné působnosti a musí spolupracovat s krajem, na jehož území se nachází (Bínek a kol., 2009). Institucionální zabezpečení regionální politiky na obecní úrovni je zastoupeno Svazem měst a obcí České republiky, který je dobrovolnou, nepolitickou a nevládní organizací a jedním z hlavních cílů tohoto svazu je obhajovat zájmy místních samospráv (Jáč a kol., 2010). Koncept místního (lokálního, obecního) rozvoje vychází z postupných změn pozitivního charakteru, které jsou podmíněné efektivním využíváním zdrojů a jež probíhají ve veřejném zájmu (Vavrouchová, 2014).

Mezi subjekty podílející se na rozvoji venkova na obecní (lokální, místní) úrovni lze zařadit také Dobrovolné svazky obcí, Místní akční skupiny a obcí zřizované organizace. Z podnikatelského sektoru do této úrovně spadají podnikatelé a zemědělci. Z neziskového sektoru jsou zde zařazeny zájmová sdružení a spolky. Vliv na vzhled a údržbu venkova nelze upřít i jednotlivým sociálním skupinám, které na venkově žijí (Bínek a kol., 2009).

3.7 Spolupráce a participace v místní veřejné správě

Spolupráce aktérů (z různých úrovní i sektorů) je motivována zejména jejich rozdílnými předpoklady pro poskytování služeb, a tedy vhodností pro výkon jednotlivých společenských úloh, čímž dochází k většímu využití silných stránek a vyloučení slabých stránek. Významní aktéři mají obvykle dostatek kapacit lidských či finančních pro podporu vlastního rozvoje. Ostatní subjekty jako například malé obce, neziskové organizace a drobní podnikatelé jsou v řadě oblastí silně limitováni, a proto se pro tyto aktéry stává spolupráce klíčovou příležitostí pro zlepšení vlastní situace. Nezbytným přístupem k řešení projektů je rozvinutí interaktivní komunikace se spolupracujícími zástupci relevantních subjektů ze všech složek řešené problematiky, zejména zástupců veřejné správy (obcí i institucí státní správy, územní a zájmové samosprávy) a podnikatelů z agrárního sektoru, ale také specialistů ze sféry environmentální a občanské (Bínek a kol., 2009).

Spolupráce různých aktérů je podle Nevěděla (2008, 2009) jedním ze znaků, kterým je definována „zdravá venkovská obec“. Ta má celkem sedm klíčových charakteristik:

1. schopnost zachování populace na venkově (životaschopné věkové struktury a pozitivní tempo přírůstku stěhováním),
2. zabývání se problematikou nezaměstnanosti (podobné charakteristiky struktury ekonomické základny a míry chudoby a nezaměstnanosti jako ty samé nalezené ve městech),
3. zdravé životní návyky (fyzické a duševní zdraví obyvatel venkova stejně dobré jako mimo venkov)

4. zabývání se problematikou kulturního vyžití obyvatel, zachování historie a místních tradic, identity, místního školství a životního prostředí (zásadní role vzdělávacího systému při podpoře hodnot),
5. sledování ekonomického stavu místních podniků včetně sledování jejich vazeb v území a zabývání se vlivem Společné zemědělské politiky EU v návaznosti na využitelnost programu EAFRD (rozšířené vlastnictví majetku, jasné funkce a relativně vysoká míra lokálního financování, podpora a iniciování malých podniků),
6. spolupráce veřejných zastupitelů na dosažení společných cílů, stanovených místními demokratickými a participačními procesy (vliv a význam místních sdružení, neziskových organizací, místní samosprávy, legislativního rámce a koncepce státní správy),
7. pozitivní vnímání života na venkově u samotného obyvatelstva venkova (spolupráce obcí na dalším rozvoji).

3.7.1 Spolupráce obcí

Spolupráci mezi obcemi upravuje zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), který stanovuje, že obce mohou při výkonu své samostatné působnosti vzájemně spolupracovat. Nejčastěji se spolupráce obcí realizuje formou dobrovolných svazků obcí, které se jeví jako nejefektivnější způsob spolupráce, což koresponduje s faktickou četností vzniklých vztahů a s prostorem, který je jim věnován. Obce často nejsou schopny samostatně dosáhnout na dotační tituly, jak v souvislosti s personálními kapacitami, tak i v souvislosti s preferencí větších projektů vyžadujících finanční spoluúčast (Nejedl, Čermák (eds.), 2007; Vavrouchová, 2014).

Kromě spolupráce s tuzemskými obcemi mohou obce dle zákona o obcích spolupracovat také s obcemi či svazky obcí jiných států a být členy mezinárodních sdružení místních orgánů a územních samosprávných celků. Obce mohou uzavírat smlouvy o spolupráci s obcemi jiných zemí a obdobně svazky našich obcí mohou uzavírat takové smlouvy se zahraničními svazky obcí (Nejedl, Čermák (eds.), 2007; Vavrouchová, 2014).

Neměla by být opomenuta ani neformální spolupráce obcí, která není zakotvena v žádném právním předpisu, realizována např. formou výměny informací a zkušeností (Vavrouchová, 2014).

3.7.2 Spolupráce obce s fyzickými a právnickými osobami

Spolupráce obcí s právnickými a fyzickými osobami je upravena v § 54 zákona 128/2000 Sb. o obcích. Obce se podle tohoto zákona mohou účastnit spolupráce nejen s obcemi, ale i s širším spektrem aktérů rozvoje území. Pod takovou formu spolupráce můžeme podřadit mikroregiony a místní akční skupiny. Místní akční skupina je právnickou osobou a charakterem odpovídá nestátní neziskové organizaci. Členy místní akční skupiny

nejsou pouze obce, spektrum členů je podobné jako u mikroregionů - občané, obce, svazky obcí, nezisková sféra, podnikatelská sféra (Vavrouchová, 2014).

Podle Nejedla a Čermáka (eds.) (2007) může obec navázat spolupráci s jinými subjekty s využitím občanského zákoníku (zákon č. 40/1954 Sb.). Ten umožňuje právnickým osobám vytvářet k ochraně jejich zájmů zájmová sdružení právnických osob a dovoluje účastníkům uzavírat smlouvy k vytváření partnerských vztahů s jinými subjekty. Právnické osoby mohou spolupracovat nejen s obcemi, ale i s nestátními neziskovými organizacemi, vzdělávacími a vědeckými institucemi nebo podnikatelskými subjekty.

Škála podnikatelských subjektů na venkově je široká a zahrnuje jak zemědělské, tak i průmyslové podniky, různá zájmová uskupení či malé podnikatele z různých oborů hospodářství. V současné právní úpravě je ve většině oblastí nutností složitý formální přístup, který v zásadě velmi omezuje dlouhodobou spolupráci obcí a podnikatelů na rozvojových projektech. Mezi aktéry veřejného a soukromého sektoru však nemusí spolupráce probíhat pouze formálně stanovenou podobou, jako je např. Public-Privat-Partnership, ale i volnou strukturou, která je založena na vzájemném porozumění, důvěře a slovní dohodě partnerů (Binek a kol., 2009).

3.7.3 Participace veřejnosti na rozvoji obce

Participace občanů obce na věcech veřejných není jen v jejich zájmu, ale přispívá i ke zvýšení efektivity plánovacího procesu. Základním předpokladem kvalifikovaného podílu veřejnosti na rozhodování je kromě přístupu k informacím také ochota angažovat se ve veřejném zájmu. Znalost relevantní právní úpravy je též podmiňujícím faktorem. Participace veřejnosti na ochraně veřejného zájmu při současném převzetí spoluodpovědnosti za vývoj území je v perspektivě globálního propojení světa aktuální otázkou (Vavrouchová, 2014).

Participaci je možné chápat dvojitým způsobem. V prvním případě je chápána jako explicitní politická participace, která vyjadřuje přímou účast občanů na procesech vládnutí (volební účast) a jiné aktivity, kterými se přímo či nepřímo účastní formování veřejné politiky. V druhém případě je chápána jako širší občanská participace, která zahrnuje aktivity, při nichž se občané účastní veřejného života v jakékoliv podobě, která se vládnutí týkat nemusí (Nejedl, Čermák (eds.), 2007).

Personální základ obce (obyvatelstvo obce) vytváří výchozí bázi pro participaci na územní samosprávě v následujících organizačních formách:

- zastupitelstvo, od jehož postavení se odvíjí postavení dalších orgánů obce (rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce např. komise, výbory);
- osadní výbor, který může zřizovat zastupitelstvo obce v místních částech obce a jeho členem může být pouze občan obce, který je přihlášen k trvalému pobytu v té části obce, pro kterou je osadní výbor zřízen;
- rada obce a její orgány, do jejichž pravomocí patří například vydávání nařízení obce nebo stanovení pravidel pro přijímání a vyřizování petic a stížností;
- místní referendum, které je možné konat pouze o záležitostech souvisejících s výkonem samostatné působnosti obce nespádajících do záležitostí, o nichž je nepřijatelné místní referendum konat (např. o místních poplatcích a rozpočtu obce) a kterého se mohou účastnit všichni voliči oprávnění volit na území konkrétní obce;
- návrhy, podněty a petice, které má občan právo podávat v oblasti samosprávy orgánům obce (Vavrouchová, 2014).

3.8 Informování veřejnosti jako účast občanů na rozvoji obce

Svobodný přístup k informacím je podmínkou svobodného rozhodování a demokracie. Pravým vlastníkem všech informací, které shromáždily a vytvořily úřady, je právě občan. Přístup k informacím je součástí otevřené veřejné správy, do které patří ještě otevřenost rozhodování (možnost občanů vidět, jak se dospělo k rozhodnutí), účast na rozhodování (např. možnost mít k věci námitky) a právo šířit informace (Kužílek, 2004).

Veřejná správa má být vykonávána ve veřejném zájmu a tedy v zájmu občanů daného území. Lze tedy očekávat, že veřejná správa na místní, regionální, ústřední, případně evropské úrovni, bude komunikovat s občany proto, aby zjišťovala jejich postoje a zájmy a v souladu s nimi rozhodovala nebo je alespoň při svém rozhodování zvažila (Linek, Trnka, 2005).

V obecné rovině je právo na informace zakotveno zejména v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech. V rámci Evropské unie lze zmínit v této souvislosti Chartu základních práv EU a Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES, o opakovaném použití informací veřejného sektoru, která byla vydána v listopadu 2003. Ve vztahu k environmentálním souvislostem ve všech jejich aspektech zastřešuje právo na informace mezinárodní smlouva podepsaná v dánském Aarhusu, označována jako Úmluva EHK OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v otázkách životního prostředí z roku 1998. Pro Českou republiku je platná od října roku 2004. V souvislosti s podpisem Aarhuské úmluvy v roce 1998 byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí (Vavrouchová, 2014).

V České republice je právo na informace zajištěno zákonem č. 160/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, který zapracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje pravidla pro poskytování informací a dále upravuje podmínky práva svobodného přístupu k těmto informacím (Zákony pro lidi, online). Interakce výměny informací je dána na jedné straně veřejností oprávněnou k požadování informací a na druhé straně tzv. povinnými subjekty, které lze obecně definovat jako subjekty hospodařící s veřejnými prostředky, v obecné rovině se tedy jedná o orgány veřejné správy. Větší rozsah účasti veřejnosti umožňuje i současná úprava stavebního zákona, a to zejména v souvislosti se zavedením nových institutů, kterými jsou územně plánovací informace, které poskytují předběžné informace a zástupce veřejnosti, který umožňuje veřejnosti podávat kvalifikované námítky při pořizování územně plánovací dokumentace, aniž by byla přímo dotčeným účastníkem řízení (Vavrouchová, 2014).

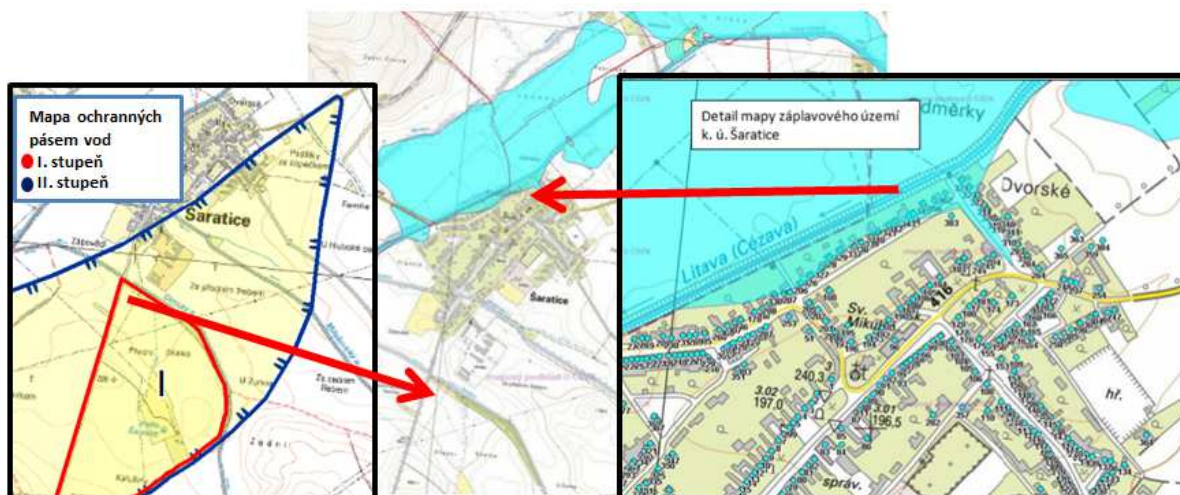
Právo na informace v oblasti životního prostředí v České republice zastřešuje zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 6/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb. a zákona č. 380/2009 Sb., který zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje zabezpečení práva na přístup k informacím o životním prostředí a na včasné a úplné informace o životním prostředí, na vytvoření podmínek pro výkon tohoto práva a podporu aktivního zpřístupňování informací ze strany povinných subjektů (Portál veřejné správy, online).

4 Charakteristika obce

4.1 Poloha a přírodní podmínky

Obec Šaratice se nachází v Jihomoravském kraji, správním obvodu Vyškov a spadá pod obec s rozšířenou působností (dále jen ORP) Slavkov u Brna. Je situována přibližně 8 kilometrů jihozápadně od ORP Slavkov u Brna a 15 kilometrů jihovýchodně od krajského města Brna. Katastrální plocha Šaratic se rozléhá na 824,93 ha, z čehož její převážnou část (744,9 ha) tvoří zemědělská půda. Obec leží na levém břehu řeky Litavy, v rovinaté oblasti v nadmořské výšce 197 metrů (ČSÚ, 2016a). Rozvoj obce je dokumentován i za pomoci porovnání leteckých snímků z let 2003 a 2016 v Příloze 1.

Šaratice se nacházejí v teplé klimatické oblasti. Nejteplejším obdobím je červenec, jehož průměrná měsíční teplota je 19 °C. Nejchladněji je zde v lednu, kdy průměrná měsíční teplota dosahuje -2 °C. Největší úhrn srážek je na tomto území v měsících červen-srpen, kdy naprší 125-150 mm (MŽP, 2009). Kromě řeky Litavy protékají územím obce tři potoky – Šaratický, Otnický a Milešovický. Záplavové území řeky omezuje rozvoj obce ze severu a severovýchodu, viz Obr. 1. Na území obce byl nalezen zdroj přírodní léčivé minerální vody, která je stáčená do lahví a nazývána Šaratica. Počátky užívání této sírano-sodno-hořečnaté vody veřejností jsou datovány od konce 19. století. Díky svým prokázaným léčivým účinkům byla Šaratica prohlášena za vodu léčivou a byla vystavena stáčírna. V současné době je výrobcem Šaratice soukromá firma, která vodu prodává nejen v České republice, ale vyváží ji i do zahraničí. Ochranná pásma léčivého přírodního zdroje omezují rozvoj obce v jižní a jihovýchodní části katastru obce, viz Obr. 1.

Obr. 1: Záplavové území řeky Litavy a ochranná pásma přírodního léčivého zdroje

Zdroj: Povodňový portál (2016); MZ (2013); vlastní zpracování

4.2 Historie

První historická zmínka o Šaraticích je obsažena v darovací listině potvrzené papežem Inocencem III. v roce 1209. Touto listinou darovala Žofie, manželka Lva z Klobouk, obec zábrdovickému klášteru, který byl jejím manželem založen. Jméno obce je odvozováno od osobního jména "Žerata" či "Žirata". Historicky cenná svědectví z 13. - 15. století se nezachovala. Písemná svědectví byla zřejmě zničena při požárech kláštera zábrdovického, který byl roku 1433 vypálen husity, v roce 1638 vyhořel a v roce 1643 byl vypálen Švédy. Po třicetileté válce bylo v Šaraticích 35 osídlených domů a 15 domů neosídlených (asi 150 obyvatel). Církevní matrika narozených byla v obci vedena od r. 1654. Podle jejích zápisů zde dodnes žijí potomci tehdejších rodů. V roce 1784 byly zrušeny kláštery, a tudíž i klášter zábrdovický - feudální vlastník Šaratic. Roku 1787 přišli, převážně z vesničky Poříčí u Poličky na Českomoravské vysočině, předkové „kavriánských“ rodů a v těsném sousedství Šaratic vystavěli novou obec Kavriánov, která své jméno dostala po guberniálním úředníkovi hraběti Cavriani. V roce 1869 byla obec Šaratice povýšena na "městys" - "tržní městečko" s právem konat každoročně dva výroční trhy (Historie, 2016).

Po vyhlášení samostatného československého státu v roce 1919 byly na náměstí vysazeny čtyři lípy svobody, mezi ně byl v r. 1920 postaven pomník dvaceti osmi obětem 1. sv. války ze Šaratic a Kavriánova a o rok později byl na farním hřibově zřízen čestný hrob padesáti dvěma obětem války z celé šaratické farnosti. K 1. 1. 1921 byly obce Kavriánov a Šaratice sloučeny. Nově vzniklá obec měla 1 030 obyvatel (980 katolíků a 50 evangelíků) a 222 domů. Koncem roku 1926 se v obci začala budovat elektroinstalační síť. V roce 1930 bylo v obci 280 domovních čísel a žilo zde 1 128 obyvatel české národnosti a jeden Němec. Nejvíce obyvatel bylo římskokatolického vyznání, ale žili zde i evangelíci, členové církve československé, židé i lidé bez vyznání (Kosík, 2011).

Ze Šaratic byli po vyhlášení částečné mobilizace v roce 1938 povoláni dva občané, ti se po odstoupení Sudet Německé říši vrátili domů. V roce 1941 se konal soupis všeho dobytka i drůbeže, stejně jako zásob kukuřice, sena a brambor. O rok později byly odvezeny kostelní zvony k rozliti pro válečné účely. Šaratictí občané se s německými okupanty často neseťkali. Až 7. dubna 1945 obcí procházely německé oddíly, zdržely se pouze den nebo dva. Vojáci bydleli v domech a odvedli dvacet koní. Ruští vojáci vstoupili do Šaratic 24. dubna 1945 a nastěhovali se do domů, stejně jako před tím Němci. Brali lidem potraviny a zásoby a odváděli koně. Válka si vyžádala zhruba devět obětí ze Šaratic. Padlí němečtí vojáci (20 mrtvých) a ruští vojáci (53 mrtvých) byli pohřbívání na místním hřibově. Všechna těla vojáků byla posléze exhumována a odvezena na Ústřední hřibov v Brně (Kosík, 2011).

Po skončení války se na výzvy k obsazení opuštěných Sudet odstěhovaly tři rodiny a odešlo šest mužů. Po založení jednotného zemědělského družstva v roce 1950 začalo scelování půdy a dobytek z chlévů byl odváděn. Po vyhlášení nového osídlení pohraničí se ze Šaratic odstěhovalo sedm rodin. V roce 1974 byly postaveny bytové domy pro učitele

zdejší školy v ulici Ostudy a o dva roky později bytové domy v ulici Kotrč. Mezi roky 1989 a 1997 proběhla dokončení budování skupinového vodovodu, posílení elektrické sítě, telefonizace a plynofikace. V roce 2000 byla dokončena výstavba cyklostezky s chodníkem pro pěší mezi Šaraticemi a Hostěrádkami-Rešovem. V roce 2004 byly dokončeny bytové domy v ulici Slunná. V roce 2008 byl zaveden bezdrátový rozhlas (Kosík, 2011). V roce 2016 byla dokončena výstavba kanalizace a čističky odpadních vod (dále jen ČOV).

4.3 Obyvatelstvo

4.3.1 Demografický vývoj

K 1. 1. 2016 žilo v obci celkem 1 043 obyvatel, průměrný věk občanů byl 40 let (ČSÚ, 2016g). V posledních deseti letech (2005-2014) přibýlo v obci podle celkového přírůstku 121 osob. Šaratice jsou obec s mírně narůstajícím počtem obyvatel, jež je způsoben jak přirozenou cestou (vyšší počet narozených než zemřelých), tak migrací, viz Tab. 3. Technická infrastruktura obce je schopná do budoucna pojmout navýšení obyvatelstva o 10 %, což zhruba odpovídá stávajícím možnostem nové výstavby. Převážně se do obce stěhují mladé páry ze vzdálenějšího okolí, které zde kupují nebo staví domy a zakládají rodiny. Z dlouhodobého hlediska má obec relativně stabilní počet obyvatel, což souvisí s tím, že nebyla dotčena událostmi 20. století takovým způsobem jako jiné obce (např. vysídlování a dosídlování pohraničí, vysídlování obcí v rámci vojenských újezdů apod.).

Tab. 2: Vývoj počtu obyvatel za censy 1869-2011

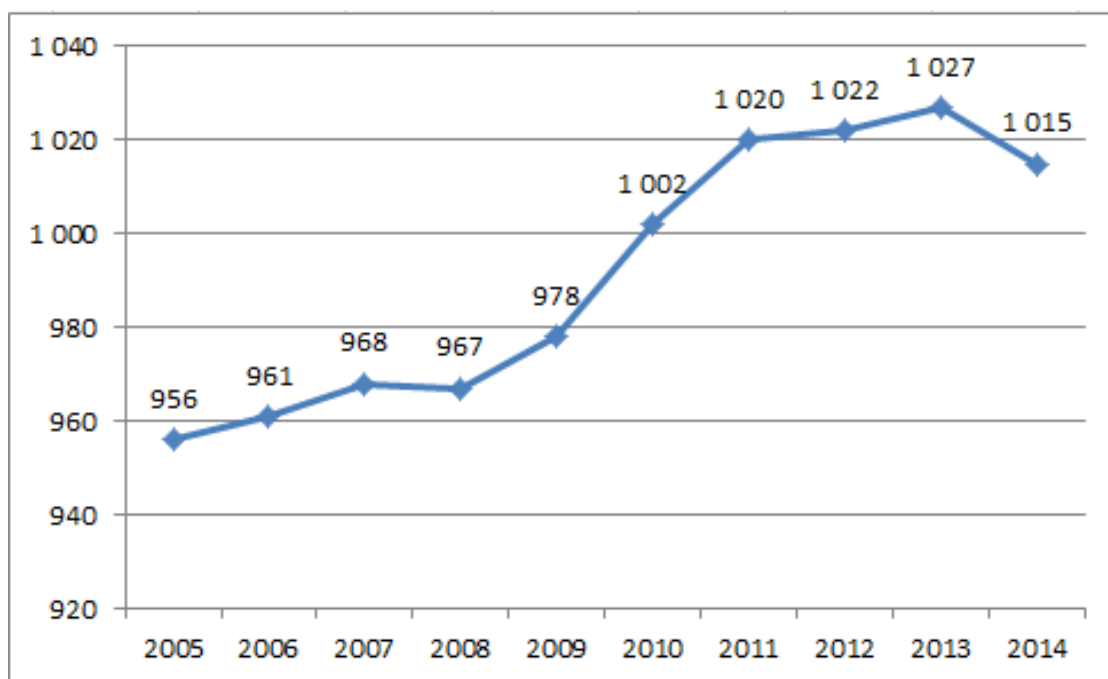
Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930
Počet obyvatel	834	878	858	923	988	1 030	1 129
Rok	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Počet obyvatel	1 055	1 075	970	962	921	892	1 012

Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky – 1869-2011 (ČSÚ, 2015); vlastní úprava

Tab. 3: Vývoj pohybu obyvatelstva a jeho počet v letech 2005-2014

Rok	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek	Počet obyvatel k 31.12.
2005	10	8	2	72	17	55	57	956
2006	10	12	-2	29	22	7	5	961
2007	13	5	8	30	31	-1	7	968
2008	11	10	1	21	23	-2	-1	967
2009	10	10	0	28	17	11	11	978
2010	13	9	4	40	20	20	24	1 002
2011	12	9	3	46	26	20	23	1 020
2012	9	16	-7	31	22	9	2	1 022
2013	11	10	1	24	20	4	5	1 027
2014	10	16	-6	26	32	-6	-12	1 015

Zdroj: Vybrané údaje za obec (ČSÚ, 2016a), vlastní úprava

Obr. 2: Vývoj počtu obyvatel v letech 2005-2014

Zdroj: Vybrané údaje za obec (ČSÚ, 2016a), vlastní úprava

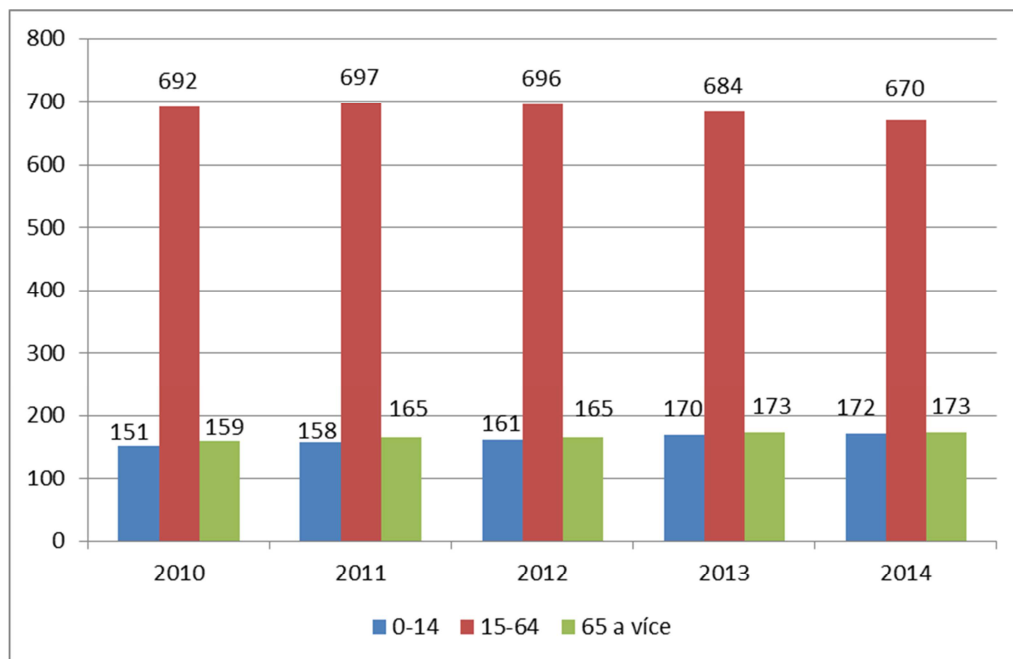
4.3.2 Věková struktura

Věková struktura obyvatel Šaratic má velmi příznivý trend. Mezi lety 2010-2014 se Index stáří v obci Šaratice snižoval, a to díky tomu, že počet dětí se zvyšoval vyšší měrou než počet obyvatel ve věku 65 let a více. Tyto dvě skupiny obyvatel jsou tedy v obci zastoupeny více méně shodně. Oproti těmto dvěma skupinám se od roku 2011 postupně snižoval počet produktivních obyvatel, tedy obyvatel ve věku 15-64 let, přesto však tato skupina obyvatel tvořila v tomto roce skoro dvě třetiny celkového počtu obyvatel obce, více viz Tab. 4.

Tab. 4: Věkové poměry v obci mezi lety 2010-2014

Rok	Celkový počet obyvatel k 31.12.	Počet obyvatel ve věku			Podíl obyvatel v %			Index stáří
		0-14	15-64	65 a více	0-14	15-64	65 a více	
2010	1 002	151	692	159	15,1	69,1	15,9	105,3
2011	1 020	158	697	165	15,5	68,3	16,2	104,4
2012	1 022	161	696	165	15,8	68,1	16,1	102,5
2013	1 027	170	684	173	16,6	66,6	16,8	101,8
2014	1 015	172	670	173	16,9	66,0	17,0	100,6

Zdroj: Vybrané údaje za obec (ČSÚ, 2016a), vlastní úprava

Obr. 3: Počet obyvatel obce ve věkových kategoriích v letech 2010-2014

Zdroj: Vybrané údaje za obec (ČSÚ, 2016a), vlastní úprava

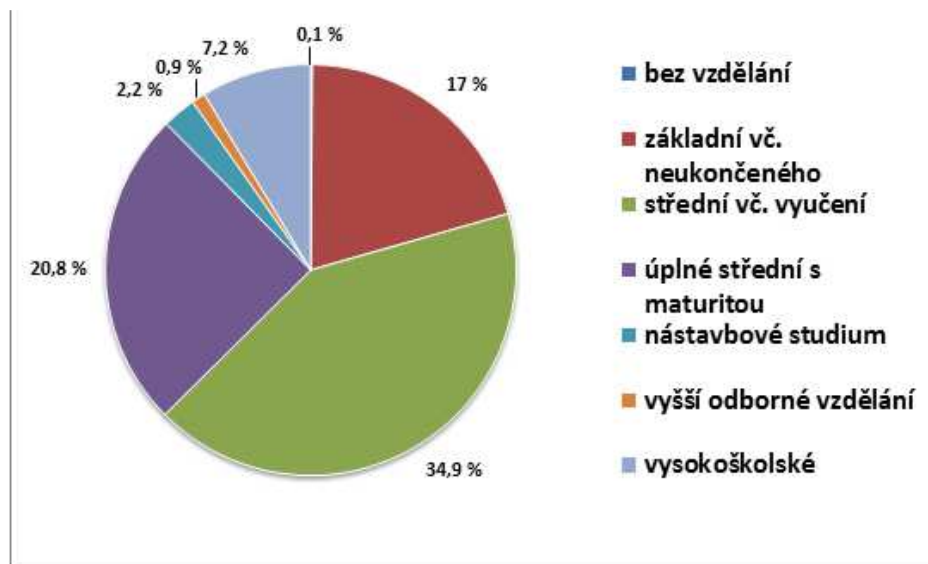
4.3.3 Vzdělanostní struktura

Mezi lety 2001-2011 se vzdělanost obyvatel obce zvyšovala. U všech stupňů vzdělání se počet obyvatel v těchto deseti letech zvýšil, klesalo pouze zastoupení obyvatel u základního stupně vzdělání. K 26. 3. 2011 žilo v obci nejvíce osob se středním vzděláním bez maturity včetně vyučení, druhou nejpočetnější skupinou byly osoby s úplným středním vzděláním s maturitou a třetí nejpočetnější skupinou byly osoby se základním vzděláním včetně neukončeného. Podrobněji viz Tab. 5. Vysokoškolské vzdělání mělo 7,2 % obyvatel obce, více viz Obr. 4. V Jihomoravském kraji mělo podle posledního sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 (ČSÚ, 2016h) vysokoškolské vzdělání 14,7 % obyvatel kraje starších patnácti let.

Tab. 5: Vzdělanostní struktura obyvatel obce v roce 2001 a 2011

Stupeň vzdělání	2001	2011
Bez vzdělání	0	1
Základní vč. neukončeného	201	172
Střední vč. vyučení	339	353
Úplné střední s maturitou	161	211
Nástavbové studium	16	22
Vyšší odborné vzdělání		9
Vysokoškolské	35	73
z toho bakalářské	.	14
z toho magisterské	.	54

Zdroj: SLDB 2011 (ČSÚ, 2016c), SLDB 2001 (ČSÚ, 2016f)

Obr. 4: Podíl obyvatel starších 15 let v kategoriích vzdělání v roce 2011
Zdroj: SLDB 2011 (ČSÚ, 2016c)

4.3.4 Sociální situace v obci

Sociálně slabších rodin je v obci malé množství. V současné době obci nikdo z občanů nedluží za poplatky a obec tedy po občanech žádné dluhy nevymáhá. Pro některé sociálně slabší občany je zřízen splátkový kalendář, ale na konci roku je vždy vše splacené, s nedoplatky problémy nejsou. Pro zvýšení ochrany občanů v důchodovém věku před podvodníky s předraženým zbožím je v obci vyhláškou zakázán podomní prodej (Kalouda, 2016a). V obci nejsou žádné sociálně vyloučené lokality a nesídlí zde národnostní menšiny. V obci probíhá vysoká sociální kontrola. Mimo to jsou pořádek a bezpečnost kontrolovány hlídkami Policie ČR. S kriminalitou zde nejsou žádné výrazné problémy.

4.4 Správa obce a ekonomická situace

4.4.1 Obecní úřad a zastupitelstvo

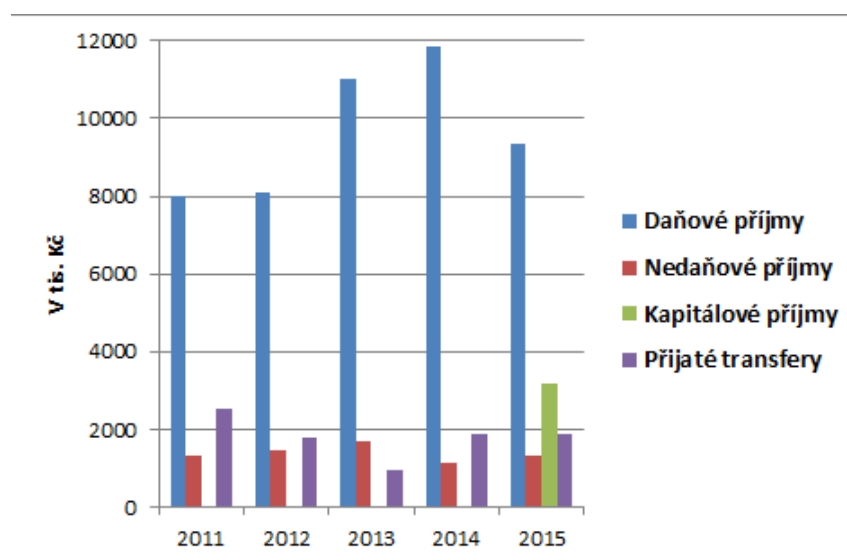
Obecní úřad vykonává své záležitosti v samostatné působnosti, které mu uloží zastupitelstvo obce nebo rada obce. Zastupitelstvo obce se sestává z patnácti členů, z nichž pět je také členy rady obce. Starosta je uvolněný, zástupce starosty je neuvolněný (MMR, 2015). Ve volebním období 2014-2018 je starostou pan Karel Kalouda, který tuto funkci zastává čtvrté volební období. Starosta kandiduje za KDU-ČSL. Ke křesťanství se hlásí převážná většina věřících obyvatel v obci. Největšími konkurenty KDU-ČSL byly v posledních dvou volebních obdobích ČSSD a SNK obce Šarátice. Pan Kalouda je u místních obyvatel velice oblíbený. Ve své funkci obětavě naslouchá obyvatelům obce a snaží se aktivně řešit všechny jejich požadavky a problémy, také se aktivně účastní kulturního dění v obci a k občanům se chová mile a přátelsky. Dále aktivně podporuje rozvoj obce v zájmu občanů, kdy v současném volebním období bylo jeho nevyšším cílem vybudování kanalizace a ČOV.

4.4.2 Vazby obce

Šaratice jsou členem dobrovolného svazku obcí (dále jen DSO) Ždánický les a Politaví a místní akční skupiny (dále jen MAS) Slavkovské bojiště, z. s. Mikroregion DSO Ždánický les a Politaví se nachází v oblasti východního Brněnska, vznikl v roce 1996 a sdružuje 27 obcí z okresů Vyškov a Hodonín. Základními cíli svazku je získávání finančních prostředků např. pro uskutečňování společných projektů, opravy historických a církevních staveb, podpora budování cyklostezek a rozvoj folklórních a historických tradic. MAS Slavkovské bojiště, nezisková organizace založená v roce 2006, má za hlavní cíl rozvoj a podporu regionu a tvoří ji zástupci obcí, místních podnikatelů, neziskových organizací a aktivní občané. Do MAS Slavkovské bojiště patří DSO Ždánický les a Politaví, Mikroregion Roketnice, svazek obcí Mohyla mírů a Mikroregion Cezava (MMR, 2015). Obec Šaratice není ve svazcích leaderem, ale aktivně spolupracuje na plnění základních cílů (Kalouda, 2016a).

4.4.3 Hospodaření obce a majetek

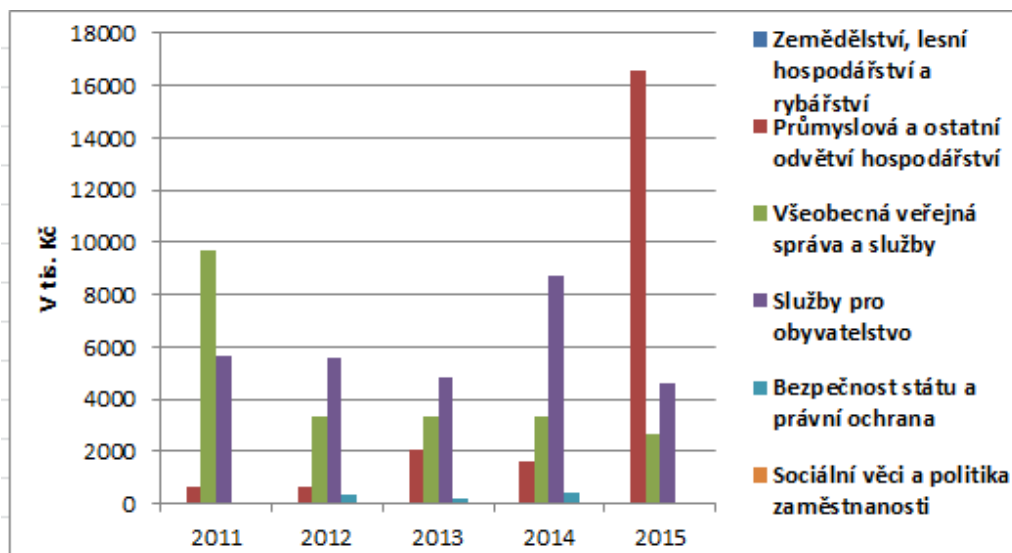
Hospodaření obce je znázorněno pomocí základního členění příjmů a výdajů a podle salda příjmů a výdajů. Nejvyšší podíl příjmů tvoří daňové příjmy. Výrazně nižší příjmy jsou získávány z nedaňových příjmů, které byly v posledních pěti letech poměrně stálé a přijatých transferů, které se ročně pohybovaly kolem dvou milionů korun. Velmi nízkou hodnotu měly v jednotlivých letech kapitálové příjmy, u kterých se objevil skokový nárůst v roce 2015.

Obr. 5: Příjmy obce v letech 2011-2015

Zdroj: Šaratice: Monitor (2016)

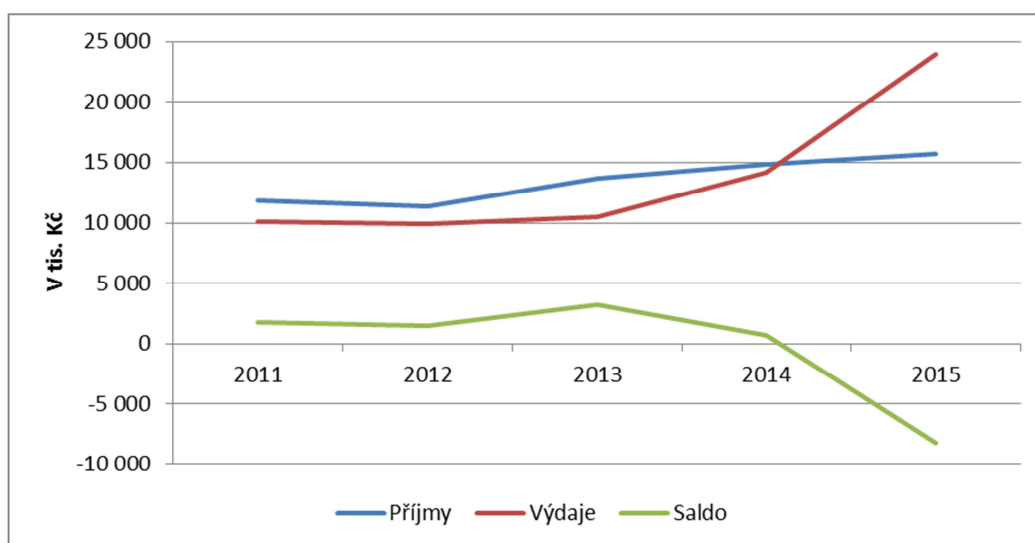
Obecně jsou nejvyšší výdaje obce v oblasti služeb pro obyvatelstvo, konkrétněji na školství a územní rozvoj. Hodnota těchto výdajů byla mezi 4–9 miliony korun. Převýšily je pouze výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby v roce 2011 a výdaje na průmyslovou a ostatní činnost hospodářství v roce 2015 z důvodu výstavby kanalizace a ČOV. Nejmenší položku výdajů představují výdaje za bezpečnost státu a právní ochranu, více viz Obr. 6.

Obr. 6: Výdaje obce v letech 2011-2015

Zdroj: Šaratice: Monitor (2016)

Mezi roky 2011 a 2014 se v obci dařilo udržovat vyrovnané saldo příjmů a výdajů, v roce 2015 se však výrazně zvýšily výdaje a rozdíl příjmů a výdajů byl záporný, viz Obr. 7. Obec dluhy má, ale nejsou tak vysoké, aby veškeré finance musela použít na jejich úhradu. Na krátkodobých půjčkách dluží obec 3,6 mil. Kč a na dlouhodobých 15,8 mil. Kč, což v měsíci dubnu 2016 činilo dluh na obyvatele přibližně 19 tis. Kč (Kalouda, 2016a).

Obr. 7: Saldo příjmů a výdajů v letech 2011-2015

Zdroj: Šaratice: Monitor (2016)

Majetek obce je z převážné většiny tvořen budovami a stavbami, které obec nerozprodává. Mezi tyto budovy vlastněné obcí patří bytové domy a bytové jednotky, budovy pro služby obyvatelstvu, významnou část tvoří komunikace a veřejné osvětlení spolu s inženýrskými sítěmi.

4.4.4 Ekonomická situace

K 31. 12. 2015 bylo v obci 129 aktivních podniků. Nejvíce jich bylo zaměřeno na průmysl, velkoobchod a maloobchod spolu s opravami a údržbou motorových vozidel a na stavebnictví (viz Tab. 6). Mezi významnější firmy patří Autodoprava Pavel Válek, Hobl-Holc, s.r.o., zabývající se prodejem palivového a stavebního řeziva a ZeV Šaratice, a. s., která je zaměřena především na zemědělskou výrobu a dále na pronájem nemovitostí v areálu firmy (bývalý areál JZD). V obci je pošta, dva obchody s potravinami, květinářství, kadeřnictví, pedikúra a manikúra, pohostinství, vinárna a drobní řemeslníci např. topenář, instalatér, stolař, malíř, kovář.

Místní podnikatelé se zapojují především do podpory nejen obecních, ale i spolkových kulturních akcí, sportovních akcí a tradic, a to jak formou finančních příspěvků, tak i věcných darů do tombol. Podporují i spolupráci v jiných oblastech například při opravách obecních budov a pozemků, nebo úpravách komunikací vedoucích kolem areálů firem. Někteří místní podnikatelé se zapojují do politiky obce a jsou členy zastupitelstva, což jim umožňuje se aktivně podílet na současném i budoucím rozvoji obce.

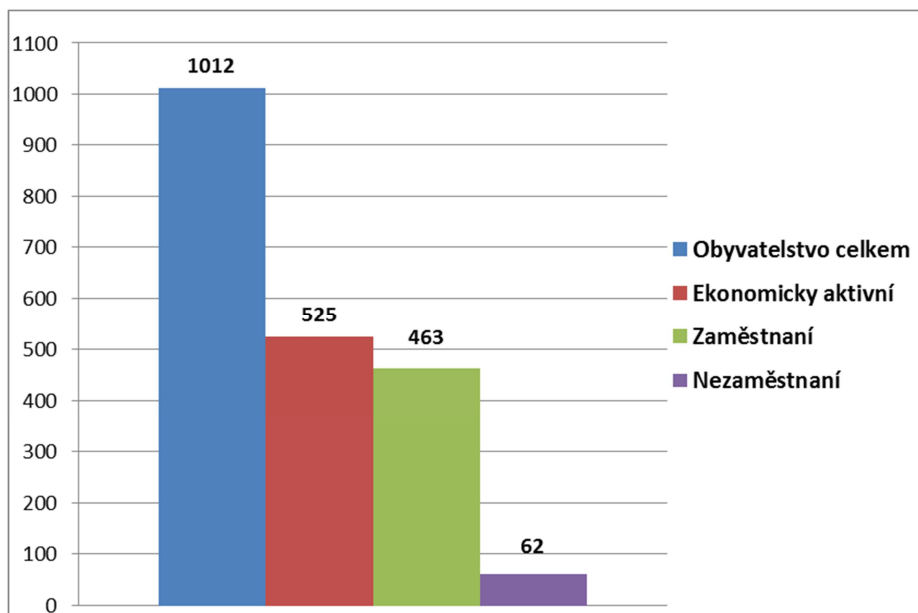
Tab. 6: Přehled registrovaných a aktivních podniků v roce 2015

Druh činnosti	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Zemědělství, lesnictví, rybářství	9	5
Průmysl celkem	50	30
Stavebnictví	30	20
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	44	21
Doprava a skladování	11	9
Ubytování, stravování a pohostinství	5	4
Informační a komunikační činnosti	1	.
Peněžnictví a pojišťovnictví	8	3
Činnosti v oblasti nemovitostí	3	2
Profesní, vědecké a technické činnosti	13	5
Administrativní a podpůrné činnosti	3	2
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3	3
Vzdělávání	2	1
Zdravotní a sociální péče	2	2
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	7	3
Ostatní činnosti	24	16
Celkem	218	129

Zdroj: Vybrané údaje za obec (ČSÚ, 2016a)

4.4.5 Zaměstnání v obci

K 26. 3. 2011 bylo 51,9 % obyvatel obce ekonomicky aktivních, viz Obr. 8. Za prací vyjíždělo sto devadesát sedm osob, což je 42,5 % z celkového počtu osob v obci, které mají zaměstnání, více viz Tab. 7. Převážná většina zaměstnaných dojíždí za prací do Brna. Na konci roku 2015 byl podíl nezaměstnaných osob 5,1 % (Zaměstnanost, 2016a), předchozí vývoj je znázorněn v Tab. 8.

Obr. 8: Ekonomická aktivita obyvatel obce v roce 2011

Zdroj: SLDB 2011 (ČSÚ, 2016b)

Tab. 7: Obyvatelé vyjíždějící do zaměstnání v roce 2011

Vyjíždějící do zaměstnání	Počet osob
V rámci obce	15
Do jiné obce okresu	25
Do jiného okresu kraje	151
Do jiného kraje	3
Do zahraničí	3
Celkem	197

Zdroj: SLDB 2011 (ČSÚ, 2016d)

Tab. 8: Nezaměstnanost v obci v letech 2011, 2013 a 2014

Rok	2011	2013	2014
Podíl nezaměstnaných osob (%)	11,2	7,2	7,2

Zdroj: Vybrané ukazatele pro územně analytické podklady za obec (ČSÚ, 2016e)

4.5 Vybavenost obce

4.5.1 Školství

Obec Šaratice je zřizovatelem Základní a Mateřské školy v Šaraticích. Každá škola má vlastní budovu, které jsou od sebe odděleny. Základní škola má 9 tříd a je společná pro obce Šaratice, Hostěrádky-Rešov a Zbýšov. Obce se společně podílí na nákladech. Vlivem zvýšené výstavby ve všech třech obcích a přistěhováním mladého obyvatelstva, které zakládá v obcích rodiny, přestávají kapacity základní i mateřské školy stačit. V roce 2017 je plánovaná přestavba budovy základní školy a po schválení územní změny č. 1 začne projektování nové budovy mateřské školy.

4.5.2 Základní škola

Budova základní školy byla postavena v roce 1788. Pro nedostatek kapacity byla budova školy postupně přestavována v roce 1855, 1909 a mezi lety 1921-1922. V letech 1935-1937 proběhla přístavba nové školní budovy v moderním slohu. V roce 1940 byla škola obsazena Němci a přestalo se vyučovat, po jejich odchodu se ve škole usídlili Rusové a zřídili zde nemocnici. V roce 1973 byly zbudovány nové šatny a kabinety. V roce 1994 byla realizována oprava střechy, části fasády a obložení chodeb. V roce 1997 byla dokončena plynofikace budovy. S pomocí spádových obcí byla vybudována klubovna, která slouží pro dojíždějící žáky. Před koncem 90. let minulého století se začal vyučovat anglický a německý jazyk. Roku 1998 byla ve škole zřízena spisovna a od roku 1999 využívá škola elektronickou poštu. Od roku 2002 funguje hudební škola s nabídkou výuky hry na tři hudební nástroje. Je k dispozici moderní učebna informatiky a v témže roce proběhla i rozsáhlá rekonstrukce školního stravovacího zařízení. V roce 2005 byla ustanovena školská rada, umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, pedagogickým pracovníkům a zřizovateli podílet se na správě školy. Škola stále renovuje své prostory a poskytuje žákům příjemné prostředí s moderním vybavením (Základní škola a mateřská škola Šaratice, 2009).

4.5.3 Mateřská škola

Mateřská škola (dále jen MŠ) byla založena v roce 1950 adaptováním bývalé četnické stanice. V roce 1964 začala přestavba celé MŠ, kdy vznikly dvě třídy, šatna, chodba a provizorní, nevyhovující umývárna a záchody. Jídelna je zásobována ze základní školy. V roce 1969 byl zřízen vodovod s tekoucí teplou vodou, renovovaly se umývárny, záchody a fasáda. Během dalších let byla vybavována školní zahrada a dále byly prováděny opravy a úpravy školy. V roce 1974 bylo zřízeno oddělení v budově základní školy. V MŠ bylo nainstalováno ústřední topení a přebudovaly se dvorní prostory. Od roku 1981 spadalo pod ředitelství MŠ Šaratice pouze jedno oddělení dětí 3 až 4 letých, 5-6 leté děti byly převáženy do školy ve Zbýšově. Od roku 1994 jsou všechny děti umístěny v Šaraticích. V roce 1997 byla v budově provedena plynofikace a opět bylo třeba využít prostor základní školy. Jednotřídní je MŠ opět od roku 1998. Od roku 2001 proběhala renovace umývárny,

byly vybudovány šatny pro zaměstnance, vyměnily se okna, vchodové dveře a osvětlení, zrekonstruovala se školní kuchyňka a školní zahrada, byl vydlážděn dvorek atd. V roce 2003 byla MŠ přiřazena k základní škole a obě školská zařízení byla sloučena do jednoho právního subjektu s jednotným vedením (Základní škola a mateřská škola Šaratice, 2009). V roce 2016 je kvůli nedostatečné kapacitě opět využíváno prostor základní školy.

4.5.4 Zdravotnictví

V budově obecního úřadu je zřízeno zdravotnické středisko od roku 1947 (Kosík, 2011). V současnosti zde má ordinaci jeden praktický lékař pro dospělé, jeden praktický lékař pro děti a mládež a jeden zubní lékař. Ke specializovaným lékařům musí občané dojíždět. Nejbližší specializované ordinace jsou v Újezdě u Brna a ve Slavkově u Brna, vzdálenější jsou pak ve Vyškově a v Brně. Lékárna v obci zřízena není.

4.5.5 Technická infrastruktura a odpadové hospodářství

V obci je vodovodní systém na pitnou vodu, kterým je přiváděna voda z Opatovické přehrady, a na který je připojena převážná většina obyvatel. Několik domů má vlastní studnu. Odpadní vody jsou sváděny kanalizačním systémem do nově zřízené ČOV, která je společným projektem obcí Šaratice, Hostěrádky-Rešov a Zbýšov. Stávající kanalizace slouží pro odvádění dešťových vod, které jsou sváděny přímo do Litavy. Dále je obec napojena na elektrickou energii a zemní plyn. Telekomunikace a radiokomunikace jsou stabilizované. Internet je dostupný optickým kabelem nebo přes WiFi. Z mobilních operátorů zde mají dobré pokrytí T- mobile, O2 a Vodafone.

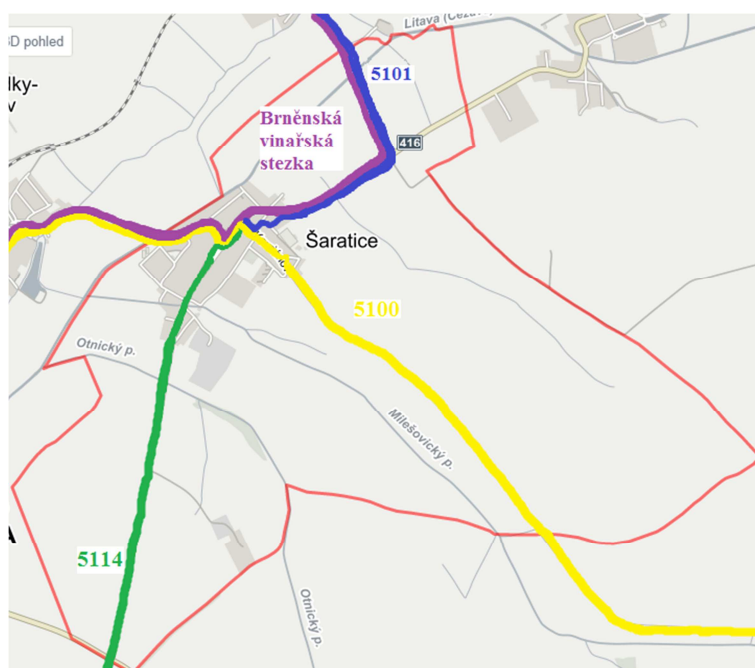
Šaratice jsou účastníkem skupinového sběru odpadů v oblasti Vyškov. Komunální odpad je vyvážen jednou za čtrnáct dní. V obci je 5 sběrných míst, kde jsou kontejnery na plast, sklo (barevné i bílé) a papír, na několika místech je kontejner na biologický odpad a na psí exkrementy. Ve dvoře obecního úřadu je kontejner na stavební suť, biologický odpad a velkoobjemový komunální odpad. V budově obecního úřadu je možné odkládat vyřazená elektrozařízení, prázdné tonery a použité baterie.

4.5.6 Dopravní infrastruktura a dostupnost

Silnice II. a III. třídy tvoří dopravní osy obce. Největší intenzitu dosahuje silnice II/416, která negativně ovlivňuje životní prostředí podél řadové zástavby. Pro případný rozvoj obce byla vymezena územní rezerva na dopravní koridor pro přeložku na severním okraji katastru, viz Obr. 9. Hluk z dopravy není pro obec velkým problémem (MěÚ Slavkov u Brna, SÚPÚ, 2014). Obcí vedou vyznačené cyklistické trasy, viz Obr. 10. V blízkém okolí obce není dálnice, neprochází jí ani železniční trať. Nejbližší železniční stanice jsou v Hostěrádkách-Rešově a v Křenovicích. Stanice v Hostěrádkách-Rešově je dostupná po pěší stezce, vedené podél silnice II/416 ze Šaratic do Hostěrádek-Rešova.

Obr. 9: Územní rezerva na dopravní koridor (černé ohraničení)
 Zdroj: Mapy.cz (2016a), vlastní zpracování

Obr. 10: Cyklistické trasy vedoucí obcí Šaraticé
 Zdroj: Mapy.cz (2016b), vlastní zpracování

Obec je zapojena do Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje (dále jen IDS JMK). Podle jízdních řádů dostupných z idos.cz je ve všední dny obsloužena sedmdesáti třemi autobusovými spoji, jejichž frekvence je vyšší v ranních hodinách. V sobotu funguje deset spojů a v neděli dvanáct (IDOS, 2016). Do okresního města Vyškov ani do krajského města Brna neexistují přímé spoje a občané jsou při cestování do těchto měst nuceni přestupovat. Dostupnost měst je dobrá, lépe je dostupné Brno, kam cesta autobusem s přestupem na vlak trvá zhruba 30 minut a je využíván přestupní uzel Sokolnice. Do okresního města Vyškov je využíván přestupní uzel Slavkov u Brna a cesta autobusy trvá necelých 45 minut.

4.6 Kulturní vyžití

4.6.1 Kulturní akce a kulturní památky

Během roku je pořádáno mnoho kulturních akcí, z nichž většinu zabezpečuje kulturní výbor obce a velice se dbá na tradice a jejich udržování. Mezi velmi oblíbené slavnosti s dlouholetou tradicí patří Tradiční šaratické hody, Kácení máje, Babské hody, Pálení čarodějnic, Šaratický kotlík a Tradiční ostatkový průvod masek. Na kulturním životě v obci se podílí nejen kulturní výbor, ale také spolky fungující v obci a jednotlivci. V zimním období se v obecní hale koná řada plesů (školní, maškarní, myslivecký, sportovní), přes léto jsou pořádány venkovní taneční zábavy. V obci funguje taneční klub, který navštěvují jak místní obyvatelé, tak lidé z blízkého i vzdáleného okolí.

Mezi nejvýznamnější kulturní památky obce patří kostel svatého Mikuláše. Byl postaven Richardem Martinem z Božího Požehnání (dnes Zastávka u Brna) v roce 1903 v novorománském slohu na místě malého gotického kostelíka. Kostel má klenutý presbytář a v lodi je oltář P. Marie Lurdské a svatého Josefa (Slatinský, 2016). Před budovou kostela na levé straně vchodu se nachází socha sv. Jana Nepomuckého, barokní kamenná socha z 18. století. Další dominantou obce je osmičkové náměstí, které je svým tvarem jediné v České republice. Neméně významné památky jsou Pomníky padlým z 1. a 2. světové války, kamenné kříže, boží muka a archeologická lokalita „Kopeček“, která je památkou dvou kultur – z doby stěhování národů a slovanské pohřebiště (Kulturní památky, 2016).

4.6.2 Sportovní aktivity

V obci je fotbalové hřiště, které slouží místnímu fotbalovému klubu. Pro širokou veřejnost je možnost venkovního vyžití ve víceúčelovém sportovním areálu, ve kterém je možno provozovat beach-volejbal, volejbal, nohejbal, malou kopanou, házenou, tenis, stolní tenis, ruské kuželky, pétanque, skok do dálky a běh na šedesát metrů (delší běžeckou dráhu nedovoluje velikostní kapacita sportovního areálu). Sportoviště má umělý povrch a vlastní sociální zázemí. Dále je pro sportovní aktivity možné využít obecní víceúčelovou sportovní halu, která nabízí možnosti pro sporty, jako jsou například volejbal, nohejbal, basketbal, aerobic, malá kopaná nebo florbal. V suterénu haly je malá posilovna a budova má vlastní sociální zázemí. Pro děti jsou v obci k dispozici dvě dětská hřiště. Každoročně jsou v obci pořádány různé sportovní akce, mezi nejvýznamnější z nich patří Běh kolem Mohyly míru, soutěž v požárním sportu „O pohár starosty obce Šaratice“ a 24 hodin na kole LeMans.

4.6.3 Spolkové činnosti

V obci působí několik spolků. Patří mezi ně fotbalový klub, sbor dobrovolných hasičů (dále jen SDH), myslivecké sdružení a dětský klub. Fotbalový klub TJ Šaratice byl založen v roce 1932 mladými fotbalovými nadšenci, dnes má 5 oddílů: A – muži, B – muži, mladší žáci, starší přípravek, mladší přípravek (Historie klubu, 2016). SDH se v obci těší velké přízni

dospělých i dětí. Sbor má vlastní hasičskou zbrojnicí a kromě ochrany obyvatel před povodněmi a jinými přírodními katastrofami se aktivně podílí na kulturním dění v obci. Myslivecký spolek Voda Šaratice vznikl v roce 1992, má pět členů a jeho hlavní činností je myslivecké hospodaření, honitba a veřejně prospěšná činnost (Úplný výpis ze spolkového rejstříku, 2015). Dětský klub Sluníčko je zaměřen na aktivity rodičů s malými dětmi a koná se v přízemí budovy fary. V její budově jsou dále dvě místnosti využívány jako obecní knihovna.

V obci působí Římskokatolická farnost, která je duchovní správou pro obce Šaratice, Zbýšov, Hostěrádky-Rešov, Kobeřice u Brna a Vážany na Litavou. Obec má hřbitov s márnicí, která byla opravena a v současnosti je využívána jako sklad nářadí, konví a dalších pomůcek k úpravě a údržbě hrobů. Příbuzní zesnulých se o hroby vzorně starají, několikrát však byly v minulosti zaznamenány výtržnosti spojené s ničením náhrobků a krádežemi, ale od zavedení kamerového systému v areálu hřbitova nebyly žádné další případy zaznamenány.

5 Kvalitativní výzkum a diskuze výsledků

Aby bylo možné identifikovat nejvýznamnější problémy a výzvy spojené s rozvojem obce Šaratice, proběhlo v květnu a červnu 2016 šetření metodou kvalitativních rozhovorů, ve kterém se aktéři participující na rozvoji obce vyjádřili k několika otázkám, které se týkají řešeného tématu. Respondenti byli vybráni takovým způsobem, aby každý z nich poskytl odlišný náhled na zkoumanou problematiku a zároveň byly zastoupeny různé skupiny aktérů participující na rozvoji zkoumané obce. Konkrétně rozhovor poskytli dva zástupci místní samosprávy, bývalý starosta obce, knihovnice a členka kulturního výboru, dva zástupci spolků, tři místní podnikatelé a nová obyvatelka obce, která v obci žije od roku 2014. Otázky kladené respondentům jsou jednou z příloh této práce.

Tab. 9: Charakteristika respondentů

Jméno respondenta	Charakteristika respondenta
Karel Kalouda	Starosta obce Šaratice
Ing. Marek Silnica	Místostarosta obce Šaratice
Jan Přerovský	Starosta obce Šaratice za volební období 1998-2002
Monika Hudečková	Knihovnice a členka kulturního výboru obce
Miroslav Doležal	Člen výboru TJ Šaratice, z.s.
Oldřich Dvořák	Starosta sboru dobrovolných hasičů
Ilona Fuxová	Provozovatelka kadeřnictví v obci
Iveta Válková	Provozovatelka květinářství v obci
Luděk Musil	Provozovatel stolařství v obci
Michaela Tvrdá	Obyvatelka obce od roku 2014

Zdroj: vlastní zpracování

5.1 Diskuze výsledků

Z uskutečněných rozhovorů vyplývá, že nejvýznamnějšími rozvojovými problémy v obci Šaratice, jsou nedostatek ploch pro bydlení a nedostačující kapacita mateřské a základní školy. Naopak největší výzvou pro rozvoj obce je aktivní informování občanů ze strany obecního úřadu, podpora občanského vybavení, služeb pro obyvatelstvo, kulturního života a spolkových aktivit.

Největší pozitivní dopad na rozvoj obce za poslední dvě volební období měla realizace projektu, o kterém se v obci mluví už několik let - vybudování splaškové kanalizace a čističky odpadních vod. Všech deset respondentů považuje tento krok za přínosný pro rozvoj obce. Dvořák ale poukazuje na nedostatek informací ze strany obecního úřadu: „*Přes internet se dá zjistit dost, ale ohledně kanalizace nebyly informace příliš dostatečné a dotazovat se muselo přímo starosty.*“ Proti tomu se Kalouda brání: „*Veřejného projednávání se zúčastnilo tak padesát až šedesát občanů, ale měl jsem strach, že přijde i méně. Všichni vše řeší v hospodě*

u piva, a pak za mnou občané chodí a stěžují si, že jsme udělali kanalizaci špatně, přitom kdyby se došli informovat, nemusely by takovéto fámy vznikat.“

Podle Doležala, Fuxové, Musila a Dvořáka by se měl co nejdříve zlepšit stav komunikací, který se výstavbou kanalizace zhoršil. *„Nepořádek po výstavbě kanalizace, neupravené pozemky a cesty, slabá kontrola investora a vymáhání řádně provedeného díla ve prospěch obce a jejich občanů,“* uvádí k naléhavým problémům obce Doležal. Podle Kaloudy si obec tento problém uvědomuje a snaží se ho efektivně řešit: *„Naléhavý problém je oprava obecních komunikací a chodníků, toto bylo ale záměrně odkládáno až po dokončení kanalizace a nyní se intenzivně pracuje na přípravách.“*

K informovanosti o plánování či realizaci rozvojových aktivit v obci se vyjadřuje polovina respondentů kladně, přesto si Kalouda stěžuje: *„Informace obecní úřad pravidelně zveřejňuje na úřední desce, webu, ve zpravodaji, přesto se dost často setkávám s lidmi, kteří o ničem nevědí.“* Přerovský a Tvrdá oponují, že obecní zpravodaj se rozvojových aktivit netýká. *„Informovanost je mizerná, obecní zpravodaj je o všem možném, ale informace o této oblasti postrádá,“* kritizuje Přerovský. *„Myslím si, že pokud se někdo zajímá o tyto aktivity, musí se informovat přes internet, z úřední desky nebo přímo na obecním úřadě. Já se o dění v obci informuji pouze z obecního zpravodaje a ten se rozvojovými aktivitami obce příliš nezabývá,“* uvádí Tvrdá. Proto by bylo vhodné zvýšit informovanost o rozvojových aktivitách pomocí obecního zpravodaje, například vytvořením samostatné rubriky na toto téma.

Opačný názor v této věci vyjadřuje Doležal: *„Osvěta by mohla být lepší, pokud se občan sám nepátrá, moc se nedozví. Je to ovšem z mého pohledu dáno mizernou legislativou. Pokud se do diskuze zapojí mnoho lidí, dopadá to tak, že projekt, který z počátku vypadal slibně, se nakonec pro odpor jednoho či dvou lidí neuskuteční. Proto chápu, že někdy moc iniciativy se zveřejňováním spíše rozvoji škodí.“* Nejjednodušší a nejrychlejší řešení však nemusejí být vždy těmi nevhodnějšími. *„Nutné je, aby vždy každý zastupitel či občan dával podněty a náměty na zlepšení situace v obci, které uzná za vhodné a otevřeně je komunikoval na zasedání zastupitelstva,“* zdůrazňuje Silnica potřebu aktivní spolupráce ze strany obyvatel. Zájem občanů angažovat se na rozhodování o rozvoji obce by mohla obec zvýšit aktivním vyzýváním občanů k účasti na všech fázích rozvojových projektů. Pro vzbuzení aktivního zájmu obyvatel je důležité, aby měli pocit, že jejich aktivita k něčemu je a že je v jejich moci výsledný návrh ovlivnit.

Kalouda a Hudečková vyzdvihují pozitivní dopad bohaté nabídky kulturních činností a společenských aktivit pro občany. *„Dále musím zmínit, že na vesnické poměry je v obci celkem bohatá nabídka kulturních činností, které zajišťuje především kulturní výbor obecního úřadu,“* dodává k pozitivním aktivitám pro rozvoj obce Kalouda. Hudečková zdůrazňuje činnost nejen kulturního výboru, ale i spolků: *„Dále aktivní činnost spolků v obci, konkrétně kulturního výboru, který pořádá akce po celý rok, šaratických stárků, kteří pořádají Tradiční*

hody, Mysliveckého sdružení Voda Šaratice, SDH Šaratice, TJ Šaratice. Tyto spolky spolupracují s obecním úřadem a společně tvoří kulturní vyžití pro všechny věkové kategorie obyvatel.“ Podle zástupců spolků, zástupců místní samosprávy a členky kulturního výboru je zájem o spolkové činnosti v obci vysoký. Nespokojený je pouze Doležal, člen výboru TJ Šaratice: *„Zájem je slabý. Občané si stěžují, že činnost spolků včetně kulturního výboru při obci stagnují.*“ Proti názoru Doležala vystupuje Tvrdá: *„Jsem dost pracovně vytížená, takže moc volného času nemám, pokud mi ale čas vyjde, ráda se s přáteli dění v obci zúčastňuji. Lidé jsou tu velice přátelští, rádi se baví a je to příležitost jak upevnit vztahy se sousedy a ostatními občany“.*

Zástupci místní samosprávy považují spolupráci s dalšími aktéry participujícími na rozvoji obce za dobrou. *„Spolupráce s místními spolky, organizacemi a podnikateli musí být vyrovnaná a jde o to, aby iniciativa byla řešena oboustranně, čili i v naší obci je k tomu takto přístupováno. To znamená, že je zde dobrá spolupráce,*“ konstatuje Silnica. Zástupci spolků a podnikatelé hodnotí spolupráci s obecním úřadem také pozitivně. *„Všeobecně je spolupráce obecního úřadu na vysoké úrovni, co se týče hasičů, je spolupráce oboustranná,*“ dává najevo spokojenost Dvořák. *„Spolupráci hodnotím pozitivně, obecní úřad vždy aktivně spolupracuje,*“ komentuje Musil. Hudečková se ke spolupráci s obecním úřadem vyjadřuje následovně: *„Jako členka Kulturního výboru Šaratice a knihovnice v obecní knihovně mohu říci, že Obecní úřad Šaratice byl vždy vstřícný, nápomocný a při jakékoliv situaci jsme se na úřad mohli spolehnout.*“

Všichni respondenti se shodují v tom, že zástupci místní samosprávy nepodnikli v posledních dvou volebních obdobích žádné aktivity, které by měly negativní vliv na rozvoj obce. Hudečková ale poukazuje na nepřilíh efektní průběh řešení problémů ze strany obecního úřadu: *„Vyloženě negativní aktivita OÚ mě momentálně nenapadá, spíše by měl efektivněji řešit problémy, jako jsou nedostatečná kapacita mateřské školy a malé množství stavebních pozemků určených k bydlení.“* *„Pokud se jedná o naléhavý případ, tak je k němu přístupováno s patřičnou prioritou a je vždy cílem vyřešit vzniklé komplikace,*“ zastává se úřadu Silnica a příčinu nižší efektivity práce spatřuje spíše na straně občanů: *„Negativní dopad na rozvoj obce nevnímám žádný, pouze jen některé pomalejší reakce občanů mnohdy zpomalují práci, a tím se zvyšuje časová náročnost na další průběh realizace a schvalování, například u změny územního plánu, výstavby kanalizace, plánování výstavby nové školky.“*

Na potřebu dořešení malé kapacity mateřské školy upozorňují i Dvořák, Přerovský, Válková a Tvrdá. K tomu se vyjadřuje starosta obce: *„Obec se rozšiřuje a přichází mladí s rodinami, navíc se schvaluje zákon, že děti budou do školky chodit už od dvou let a obec počítá, že tato doba přijde. Plánujeme také navýšení kapacity na základní škole, kterou postihne nárůst dětí i z Hostěrádek a Zbýšova. Problém vznikl kvůli tomu, že místo, určené územním plánem pro novou školku není ve vlastnictví obce a majitel výstavbu školky odmítl. Územní změnou číslo jedna bude školka posunuta na obecní pozemky, čemuž nikdo nebrání*

a po doběhnutí procesu se začne projektovat.“ V tomto směru se dále nabízí otázka, zda je obec schopná poskytnout dostatečnou kvalitu vzdělání jak v mateřské, tak na základní škole. „Kvalita základní školy a mateřské školy je velmi vysoko, důkazem je procento dětí, které se dostaly na výběrové školy,“ pochvaluje Přerovský. „MŠ a ZŠ pracuje na vysoké profesionální úrovni, absolventi úspěšně přecházejí na střední školy. Prostředí ve škole vnímám jako příjemné, atmosféra je spíše přátelská,“ souhlasí Kalouda.

Hudečková, Doležal, Fuxová a Dvořák definují jako největší rozvojový problém nedostatek ploch vhodných pro výstavbu rodinných domů. *„Dlouhodobě není řešen problém pozemků k výstavbě rodinných domů. Nebýt bytovek, obec v tomto směru stagnuje. Hrozí nám, že pro nemožnost výstavby začnou odcházet mladí rodáci a noví potenciální spoluobčané do okolních obcí, kde se otázka pozemků pro výstavbu řeší,“* uvádí Doležal. Na to reaguje Kalouda: *„Z 51 % vlastní bytové domy v ulici Slunná obec a 49 % vlastní bytové družstvo. Bylo to takhle uděláno kvůli dotacím a za dvacet let se veškeré vlastnictví převede na bytové družstvo. Původně byly bytové domy vystavěny v reakci na poptávku mladých obyvatel z naší obce, ti však nakonec obsadili jen třetinu bytů.“*

Podle některých respondentů je zvýšení možností nové výstavby rodinných domů největším potenciálem obce. *„K budoucímu rozvoji určitě pomůže i další rozšíření územního plánu a zvýšení možností nové výstavby,“* reaguje Silnica. Obec nemá ve vlastnictví žádné volné plochy určené pro bydlení, možnosti pro novou výstavbu jsou tudíž vázány na souhlas jednotlivých vlastníků.

Rozvoj obce Šaratice je velice omezen. Ze severu a severovýchodu je limitován záplavovým územím Litavy a rezervou koridoru pro přeložku silnice II/416, v severozápadní části končí katastr obce. Na jihovýchodě je kvalitní zemědělský půdní fond. V jižní části katastru obce se nachází zdroj přírodní léčivé vody. *„Ochranná pásma léčivé vody rozvoj obce omezují. Tímto směrem je možné pouze opravovat to, co tam je, stavět už nemůžeme. Z čerpání vody obec nic nemá a ani nikdy v historii neměla,“* komentuje Kalouda. Jihozápad obce je omezen umístěním čističky odpadních vod a řekou Litavou.

V roce 2012 byly územním plánem určeny 4 zastavitelné plochy a 8 ploch přestavby pro bydlení. Na zastavitelných plochách bylo možné v roce 2012 postavit cca 19 rodinných domů. Vlivem výstavby to v listopadu 2016 bylo cca 13 rodinných domů (fotografie výstavby v příloze 3). Majitelé zastavitelné plochy, na které by bylo možné postavit zhruba 10 rodinných domů, neprojevili zájem na ní stavět ani ji prodávat. Situaci objasňuje Kalouda: *„Pozemek je rozdělen mezi tři vlastníky a dva nemají zájem svou část prodat nebo na ní stavět. Představovali by si, že za ty pozemky dostanou třeba pět milionů, to jim samozřejmě nikdo nedá.“* Na plochách přestavby bylo v roce 2012 možné postavit cca 31 rodinných domů. Vlivem výstavby to v listopadu 2016 bylo už jen cca 15 rodinných domů (fotografie výstavby v příloze 3). U ploch přestavby, které by pokryly zhruba osm rodinných domů,

také neprojeví vlastní zájem na plochách stavět ani je prodávat. Jednou z ploch přestavby je budova stávající mateřské školy. Tu bude mít obec možnost nabídnout k prodeji po přemístění školy. Zastupitelé obce ale uvažují i nad možností využití tohoto prostoru pro občanské vybavení. Fuxová a Doležal zdůrazňují potřebu rodinných domů pro mladé občany ze Šaratic, u probíhajících či plánovaných staveb ale nejsou majiteli občané obce. „Většinou jsou majitelé nových staveb novousedlíci, tedy lidé zvenčí,“ říká Kalouda.

Kalouda také sděluje, že pro zmírnění tohoto problému je důležité dokončení změny čísla jedna územního plánu, což poskytne další možnost individuální výstavby na nových pozemcích a dále dodává: „Nikdo proti této změně územního plánu nevystupoval.“ Změna čísla jedna územního plánu se týká vymezení nového prostoru pro mateřskou školku a přeměny ploch územních rezerv pro bydlení na pozemky k výstavbě rodinných domů.

Veřejné projednání územního plánu bez problémů neproběhlo a navíc se setkl s velmi nízkou účastí obyvatel. „Z veřejnosti se projednání územního plánu zúčastnilo zhruba čtyřicet občanů, převážně majitelů pozemků. Někteří majitelé pozemků územní plán napadali, protože chtěli, aby jejich pozemky byly určeny k zastavění. Tomu se nedalo vyhovět, jelikož jsme u těchto pozemků prověřovali možnost přeměny už při plánování, ale podle Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje to možné nebylo,“ uvádí Kalouda.

Nedostatek pozemků má obec i pro podnikání. „V obci se podniká vcelku příjemně, nevýhodou je pouze skutečnost, že v obci nejsou žádné další volné prostory,“ konstatuje Kalouda. „Pro obec je aktuální stav dostatečný jak počtem podniků, tak nabídkou služeb. Další podnikatelé by se zde již neuživil,“ uvádí Válková. Podobný názor má i Musil: „Pro drobné podnikatele je zde příznivé prostředí, ale pro větší firmy zde nejsou příležitosti.“ Fuxová komentuje situaci následovně: „Pro drobné živnostníky je zde přijatelné podnikatelské prostředí a menší výrobní podnik by mohl pomoci se snížením nezaměstnanosti.“ Podle územního plánu nebudou v obci povolovány nové výrobní či podobné podnikatelské stavby ani nebude povolováno zásadní rozšíření kapacity stávajících výrobních a podnikatelských areálů.

Dále je podle Doležala, Musila, Válkové a Tvrdé potenciálem obce její poloha vůči Brnu a Slavkovu u Brna. „Největší potenciál obce je v jejím umístění k centřům obchodu, firem a celkovému dění,“ komentuje Musil. Podle Hudečkové a Doležala by bylo přínosem zlepšit dopravní obslužnost do těchto měst. Doležal, Fuxová a Přerovský spatřují potenciál obce i ve vybavenosti obce. „Je zde sociální zázemí jako škola, školka, doktoři, pošta, a také sportoviště,“ reaguje Fuxová. „Nejvíce by obci uškodilo, kdyby se zrušilo něco z infrastruktury,“ sděluje Přerovský. „Mě tu chybí rozcestníky, které navádí do ulic, pro cizí je těžké je najít,“ zakončuje rozhovor Musil. Obec by mohla zlepšit dopravní obslužnost a vybavenost obce například za pomoci dotazníkového šetření či veřejného projednání, ve kterých by se občané k těmto tématům vyjádřili.

6 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazník zjišťující názory obyvatel na rozvoj obce Šaratice byl vytvořen na základě analýzy rozhovorů s aktéry participujícími na rozvoji této obce a byl připraven ve spolupráci se starostou obce panem Karlem Kaloudou. Z analýzy vzešlo třicet jedna výzkumných otázek ve formě uzavřených a otevřených otázek. Uzavřené otázky byly dále rozděleny na otázky s jednou možnou odpovědí a s více možnými odpověďmi.

Následně byl proveden předvýzkum, pro který bylo vybráno deset respondentů. Cílem předvýzkumu bylo zjistit nedostatky dotazníku a otestovat srozumitelnost a jednoznačnost otázek. Všichni respondenti se shodli, že je dotazník příliš dlouhý, čímž odrazuje respondenty od jeho vyplnění. Pět otázek bylo respondenty označeno jako shodná otázka s jinou otázkou, ale popsána jiným způsobem. Jedna otázka byla sedmi respondenty označena jako nevhodící se či zbytečná a další dvě otázky byly sloučeny do jedné. Po realizaci úprav se počet otázek snížil z třiceti jedna na dvacet čtyři a počet stránek dotazníku byl úpravou textu zredukován z původních pěti na dvě.

Dotazníkové šetření proběhlo v červnu, červenci a srpnu roku 2016 a zúčastnilo se ho sto čtyři občanů Šaratic. Sběr dat proběhl elektronickou formou, osobní návštěvou starších obyvatel a nabízením vyplnění dotazníku na místech s výskytem vyšší koncentrace občanů (kadeřnictví, obecní knihovna). Elektronickou formou byl dotazník distribuován na 85 elektronických kontaktů, ale vyplněných se z nich vrátilo 64 kusů. Osobně bylo navštíveno 15 starších obyvatel, z nichž dotazník vyplnilo 9. Vytisknutý dotazník byl distribuován v 50 kusech a navrátilo se 31 vyplněných kusů. Celková návratnost činila 69,3 %. Finální verze dotazníku pro obyvatele obce Šaratice je jednou z příloh této práce. Dotazník je rozdělen na tři části – profil respondentů, zhodnocení dosavadního rozvoje obce Šaratice a budoucí rozvoj obce Šaratice – prioritní témata.

6.1 Profil respondentů

Otázka č. 1: *Struktura respondentů dle zastoupení mužů a žen*

Tab. 10: Vaše pohlaví

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Muž	48	46,2
Žena	56	53,8
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. 10 vyplývá, že na dotazníky odpovědělo o osm žen více než mužů. Ve zkoumaném vzorku respondentů tedy bylo zastoupení mužů a žen relativně rovnoměrné.

Otázka č. 2: *Struktura respondentů dle věkových kategorií*

Tab. 11: Váš věk

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
15–24 let	21	20,0
25–34 let	28	27,0
35–44 let	13	12,0
45–54 let	14	13,0
55–64 let	11	11,0
65–74 let	12	12,0
75–84 let	4	4,0
85–94 let	1	1,0
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Z hlediska věku není zastoupení respondentů rovnoměrné. Z Tab. 11 vyplývá, že dotazníkového šetření se zúčastnili převážně občané v produktivním věku. Při sběru dat bylo obtížné získat vyplněný dotazník od občanů starších osmdesáti let. Vyplnění dotazníku odmítali s tím, že už jsou staří a o rozvoj obce se nezajímají, rozvoj obce je pro mladé, už jim hlava tolik neslouží apod. Dotazníkové šetření nebylo záměrně určeno pro děti a žáky základní školy. Minimální požadovaný věk respondentů byl patnáct let.

Otázka č. 3: Profesní statut respondentů

Tab. 12: Vaše zaměstnání

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Zaměstnanec	53	51,0
OSVČ	10	9,6
Nezaměstnaný	3	2,9
Student	13	12,5
Důchodce	19	18,3
Rodičovská dovolená	4	3,8
Jiné	2	1,9
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Z hlediska zaměstnání nejsou jednotlivé skupiny rovnoměrně zastoupeny. Nepočtenější skupinou jsou zaměstnanci, jejichž názory budou v dotazníkovém šetření převažovat. Názory občanů pobírajících důchod a studentů jsou zastoupeny s mírnou převahou důchodců. Pouze tři respondenti jsou nezaměstnaní, což souvisí s nízkou mírou nezaměstnanosti, která byla v obci v měsíci červnu 5,2 % (Zaměstnanost, 2016b).

Otázka č. 4: Struktura respondentů dle nejvyššího dosaženého vzdělání

Tab. 13: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Základní	13	12,5
Středoškolské s vyučením	42	40,4
Středoškolské s maturitou	33	31,7
Vyšší odborné	7	6,7
Vysokoškolské	9	8,7
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Téměř tři čtvrtiny (72,1 %) respondentů mají alespoň středoškolské vzdělání a tato skupina je ve zkoumaném vzorku zastoupena nejpočetněji. Vyššího než středoškolského vzdělání dosáhlo 15,4 % respondentů, což je o 2,9 % více, než respondentů, kteří dosáhli pouze základního vzdělání. Názory vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a obyvatel se základním vzděláním jsou v dotazníkovém šetření zastoupeny rovnoměrně.

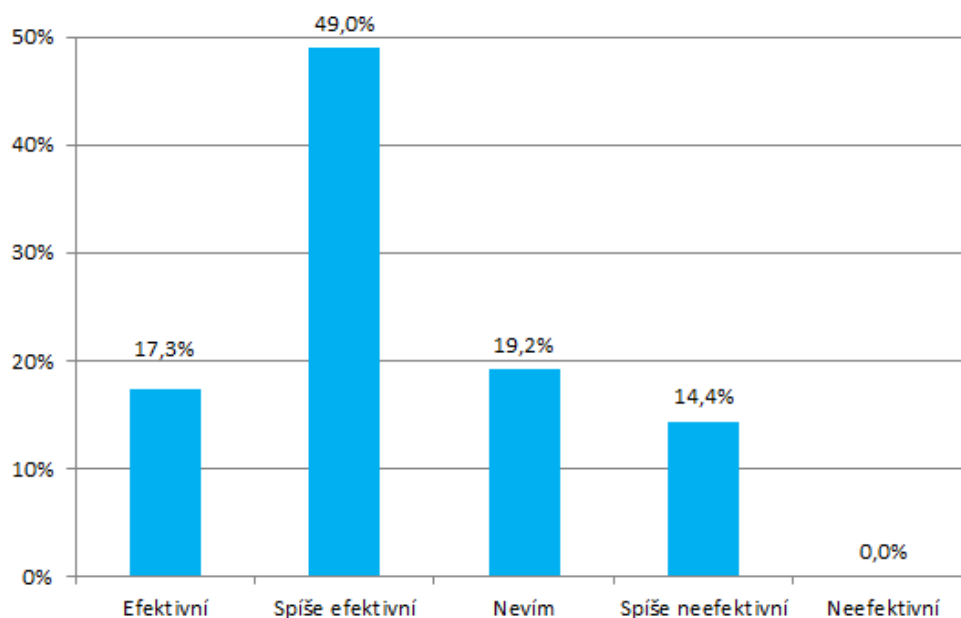
6.2 Zhodnocení dosavadního rozvoje obce

Otázka č. 5: *Jak hodnotíte efektivnost práce obecního úřadu při realizaci rozvojových projektů?*

Tab. 14: Jak hodnotíte efektivnost práce obecního úřadu při realizaci rozvojových projektů?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi
Efektivní	18
Spíše efektivní	51
Nevím	20
Spíše neefektivní	15
Neefektivní	0
Celkem	104

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 11: Jak hodnotíte efektivnost práce obecního úřadu při realizaci rozvojových projektů?

Zdroj: vlastní zpracování

Velmi pozitivním výsledkem je, že žádný z respondentů neoznačil práci obecního úřadu jako neefektivní a jako spíše neefektivní ji hodnotí pouze 14,4 % respondentů. Více než polovina (66,3 %) respondentů hodnotí práci obecního úřadu jako efektivní nebo spíše efektivní, z čehož vyplývá, že podle respondentů se obecní úřad snaží při realizaci rozvojových projektů pracovat efektivně.

Otázka č. 6: Se kterými konkrétními aktivitami/projekty v rámci rozvoje obce, uskutečněnými za poslední dvě volební období (od roku 2010), jste spokojen/a a nespokojen/a?

Tab. 15: Se kterými konkrétními aktivitami/projekty v rámci rozvoje obce, uskutečněnými za poslední dvě volební období, jste spokojen/a a nespokojen/a?

Uvedené odpovědi	Četnost výskytu odpovědi
Nevím	11
Spokojeni	x
Se všemi aktivitami/projekty	13
S výstavbou kanalizace a ČOV	52
Se vznikem a činností kulturního výboru	11
S podporou činnosti spolků v obci	2
S finanční podporou opravy kostela	2
S opravou obecních budov	3
S vybudováním zázemí pro společenské akce za budovou OÚ	6
S příspěvky obce pro rozšiřování učeben na ZŠ a podporou aktivit pro děti a mládež	7
S opatřeními pro zvýšení bezpečnosti v obci (oprava přechodu, nové uličky pro chodce vzdálené od silnice)	3
S opravou a rozšířením veřejného osvětlení	3
S dosavadními opravami chodníků a komunikací	4
S rozšířením sportovního areálu	1
S pořízením odpadkových košů na psí exkrementy	1
Nespokojeni	x
S dosavadními opravami chodníků a komunikací	5
S výstavbou kanalizace	9
S řešením protipovodňových opatření	1
S vykácením velkého množství stromů v obci	1

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla zvolena jako otevřená, aby respondenti samostatně zhodnotili provedené aktivity a projekty obecního úřadu v posledních dvou volebních obdobích. Podle Tab. 15 vyjádřili respondenti největší spokojenost s výstavbou kanalizace a ČOV, nespokojenost s projektem vyjádřilo pouze devět respondentů. Tento projekt lze určit jako úspěšný. Třináct respondentů je spokojeno se všemi aktivitami OÚ a dále jsou kladně hodnoceny vznik a činnost kulturního výboru. Nespokojenost byla vyjádřena pouze v šestnácti případech, což je velice dobrý výsledek.

Otázka č. 7: Informujete se pravidelně o plánovaných rozvojových aktivitách/projektech v obci?

Tab. 16: Informujete se pravidelně o plánovaných rozvojových aktivitách/projektech v obci?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Ano	59	56,7
Ne	45	43,3
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Pravidelně se o plánovaných rozvojových aktivitách či projektech informuje nadpoloviční většina respondentů. Pro efektivní spolupráci na rozvoji obce ze strany občanů je nutné, aby se o rozvojové aktivity sami zajímali. Zástupci místní samosprávy by se měli zaměřit na zvyšování zájmu obyvatel podílet se na rozvoji obce. Toho lze dosáhnout například zavedením pravidelných veřejných setkání k rozvoji obce, na kterých by byly zhodnoceny proběhlé aktivity a naplánovaly se aktivity na další období. Zde by měli zástupci obce příležitost domluvit se s občany na jejich osobním zapojení do aktivit posilujících rozvoj obce.

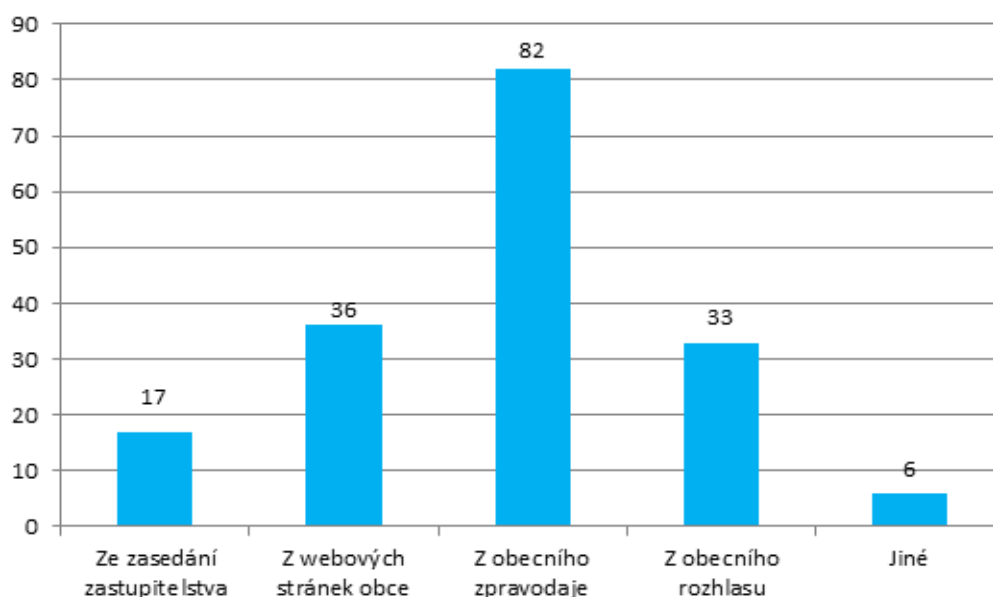
Příklady dobré praxe aktivního zapojení široké veřejnosti do rozhodování jsou poskytovány spíše na úrovni měst. Podle portálu dobrapraxe.cz mělo aktivní zapojení občanů příznivý dopad na realizaci rozvojových projektů například ve městech Chrudim, Uherské Hradiště nebo Broumov.

Otázka č. 8: Odkud získáváte informace o rozvojových aktivitách/projektech v obci?

Tab. 17: Odkud získáváte informace o rozvojových aktivitách/projektech v obci?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi
Ze zasedání zastupitelstva	17
Z webových stránek obce	36
Z obecního zpravodaje	82
Z obecního rozhlasu	33
Jiné	6

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 12: Odkud získáváte informace o rozvojových aktivitách/projektech v obci?
Zdroj: Vlastní zpracování

U této otázky bylo možné zvolit více odpovědí. Občany nejvyužívanějším informačním zdrojem je podle Tab. 17 obecní zpravodaj a na ten by se měl obecní úřad zaměřit jako na hlavní informační kanál. Nepříliš příznivé je zjištění, že zasedání zastupitelstva označilo jako zdroj informací pouze sedmnáct respondentů. Právě na zasedání zastupitelstva mohou občané veřejně diskutovat své názory a návrhy, a tím se aktivně podílet na rozvoji obce. Proto by se měla obec snažit občany k účasti motivovat.

Otázka č. 9: Myslíte si, že je poskytování informací ze strany obecního úřadu o plánování/realizaci rozvojových aktivit v obci dostatečné?

Tab. 18: Je poskytování informací ze strany OÚ o rozvojových aktivitách dostatečné?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Ano	76	73,1
Ne	28	26,9
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

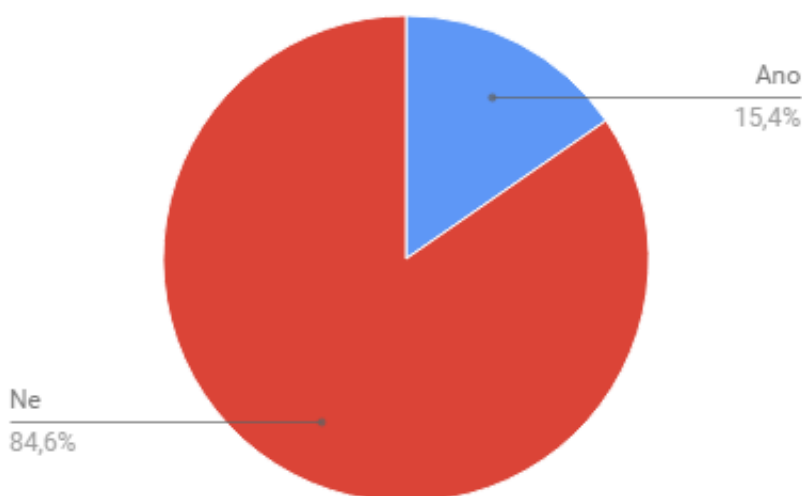
Podle 73,1 % respondentů je poskytování informací ze strany obecního úřadu o rozvojových aktivitách dostatečné. V návaznosti na otázku č. 8 by se informovanost občanů mohla ještě zlepšit pomocí vytvoření samostatné rubriky o rozvojových aktivitách v obecním zpravodaji, který je pouze občasným, vhodné by bylo tento zdroj vydávat pravidelně, nejlépe měsíčně. Podle starosty obce (Kalouda, 2016b) nejsou zábrany finanční ani personální důvody a pravidelnost vydávání je dána rozhodnutím obecního úřadu.

Otázka č. 10: Zapojujete se Vy osobně do spolupráce se zastupiteli obce při plánování a realizaci aktivit a řešení problémů v rámci rozvoje obce?

Tab. 19: Zapojujete se Vy osobně do spolupráce se zastupiteli obce při plánování a realizaci aktivit a řešení problémů v rámci rozvoje obce?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi
Ano	16
Ne	88
Celkem	104

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 13: Zapojujete se Vy osobně do spolupráce se zastupiteli obce při plánování a realizaci aktivit a řešení problémů v rámci rozvoje obce?

Zdroj: vlastní zpracování

I přes to, že poskytování informací o rozvojových aktivitách ze strany obecního úřadu je hodnoceno většinou respondenty kladně, z Tab. 19 vyplývá, že respondenti se na plánování či realizaci těchto aktivit osobně převážně nepodílí. Tento výsledek není z hlediska rozvoje obce příznivý. Pokud občané nebudou aktivně spolupracovat na rozvoji obce, může hrozit, že se bude ubírat směrem, který určí úzká skupina aktérů a začne se vzdalovat představám komunity.

Tento problém by bylo pro obec vhodné řešit zvýšeným zapojováním obyvatel do života obce. Tradičních kulturních, sportovních a jiných akcí je v obci v průběhu roku nespočet a obyvatelé Šaratic se jich hojně účastní. Obec by se tedy měla zaměřit i na jiné oblasti, například by se mohla účastnit soutěže Vesnice roku, ve které je pro vítězství nutná snaha všech obyvatel. Podle starosty obce (Kalouda, 2016b) byla účast zvažována, ale nebyla uznána pro obec prospěšnou. Další možností je, aby sama obec pořádala různé soutěže například o nejkrásnější předzahrádku či výzdobu domu.

Otázka č. 11: Seznámil jste se již s novým územním plánem nebo programem rozvoje obce Šaratice?

Tab. 20: Seznámil jste se již s novým územním plánem nebo programem rozvoje obce?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Ano	28	26,9
Ne	76	73,1
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

S hlavními rozvojovými dokumenty obce se seznámila méně než třetina respondentů. Tento výsledek je znepokojivý, jelikož bez nastudování těchto dokumentů, mohou být názory občanů na rozvoj obce nereálné či neobjektivní. Obec by měla pomocí informačních zdrojů více obyvatele upozorňovat na dostupnost těchto dokumentů pro všechny občany.

Otázka č. 12: Je podle Vás v obci dostatek zájmových sdružení?

Tab. 21: Je podle Vás v obci dostatek zájmových sdružení?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Ano	76	73,1
Ne	28	26,9
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

V obci v době šetření působila čtyři zájmová sdružení, což většina respondentů označila za dostatečný počet. Důležité pro obec není zvyšování jejich počtu, ale spíše udržování aktivní spolupráce se stávajícími spolkovými sdruženími.

Otázka č. 13: Jste členem některého ze spolků v obci?

Tab. 22: Jste členem některého ze spolků v obci?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Ano	24	23,1
Ne	80	76,9
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Podle Tab. 22 je členem některého ze spolků v obci méně než čtvrtina respondentů. V obci působí čtyři spolky, mezi které patří fotbalový klub, sbor dobrovolných hasičů, myslivecké sdružení a dětský klub. V návaznosti na otázku č. 12 se obci nedoporučuje iniciovat vytvoření dalšího spolku, protože by se s velkou pravděpodobností setkal s nízkým zájmem občanů, podle kterých je v obci zájmových sdružení dostatek.

Otázka č. 14: *Uvítal/a byste aktuálně navýšení dopravní obslužnosti v obci (vyšší počet autobusových spojů)? Pokud Ano, doplňte, do jakého města.*

Tab. 23: Uvítal/a byste navýšení dopravní obslužnosti v obci?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Ano	61	58,7
Ne	43	41,3
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 24: Do jakého města byste chtěl/a navýšit počet dopravních spojů?

Uvedené odpovědi	Četnost výskytu odpovědi
Brno	38
Slavkov u Brna	13
Vyškov	10
Víkendové spoje	11

Zdroj: vlastní zpracování

Podle Tab. 23 by 61 respondentů uvítalo navýšení počtu dopravních spojů. Lze předpokládat, že odpověď „Ne“ zvolili i občané, dopravující se osobním automobilem a jejich odpovědi zkreslují názor těch, kteří hromadnou dopravu využívají. Podle Tab. 24 preferují respondenti navýšení dopravní obslužnosti do Brna. Na spoje je podle starosty obce (Kalouda, 2016b) přispíváno podle počtu obyvatel.

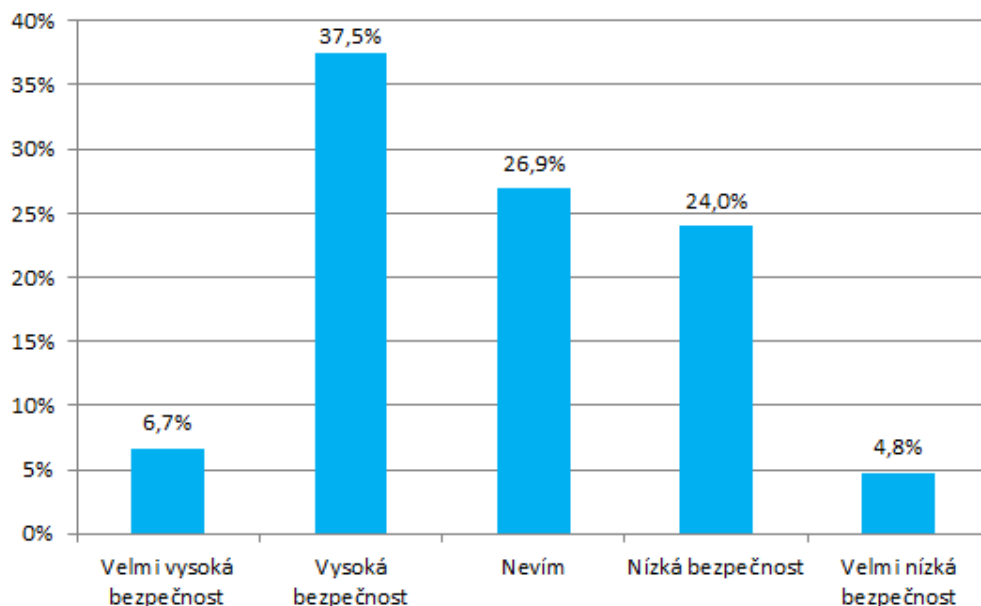
V rámci IDS JMK je do Brna i zpět obec obsloužena průměrně jedním spojem za hodinu, kdy je vyžadován jeden přestup na přestupním uzlu v Sokolnicích. Od 5 do 7-8 h ráno jezdí dva spoje za hodinu, po zbytek dne jeden spoj za hodinu. Po 19 h odjíždí pouze jeden spoj a dva přijíždí. Nejvytíženější jsou ranní spoje a spoje odpolední špičky, naopak nejméně občanů cestuje o víkendu, kdy v sobotu jedou čtyři spoje v obou směrech, a v neděli jedou tři spoje do Brna a pět spojů zpět. Zastupitelstvo obce by mělo zjistit podrobněji, ve kterou dobu obyvatelé dopravní spojení postrádají.

Otázka č. 15: Jak hodnotíte úroveň bezpečnosti v obci (dodržování rychlosti, krádeže, výtržnosti)?

Tab. 25: Jak hodnotíte úroveň bezpečnosti v obci?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi
Velmi vysoká bezpečnost	7
Vysoká bezpečnost	39
Nevím	28
Nízká bezpečnost	25
Velmi nízká bezpečnost	5
Celkem	104

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 14: Jak hodnotíte úroveň bezpečnosti v obci?

Zdroj: vlastní zpracování

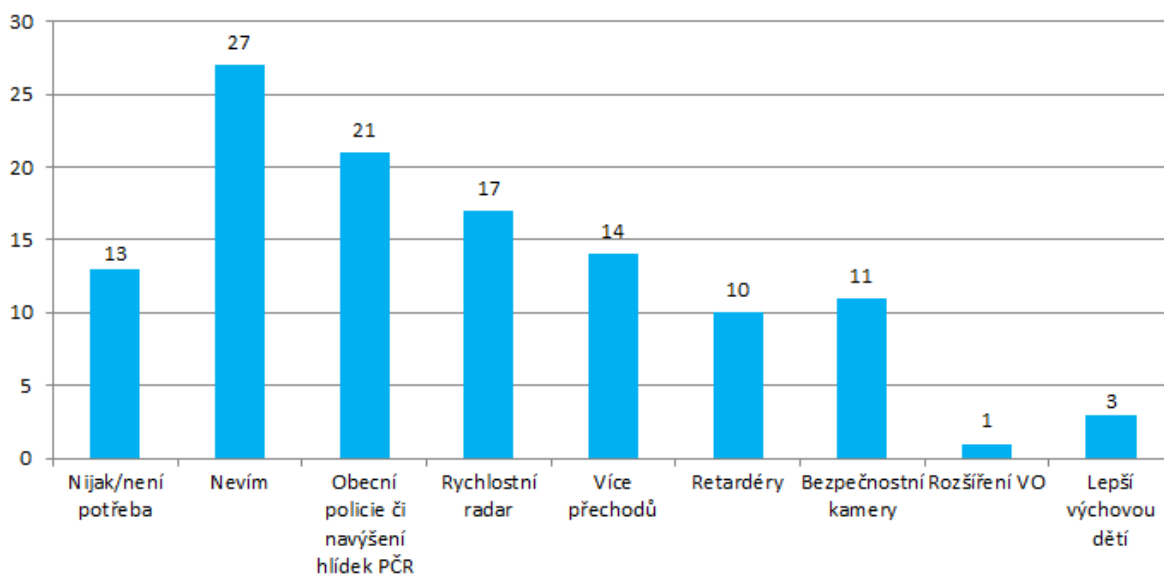
Názor respondentů na úroveň bezpečnosti v obci se liší. Skoro polovina (44,2 %) respondentů vnímá bezpečnost v obci kladně, oproti tomu 28,8 % respondentů ji vnímá záporně. V obci se v poslední době zvyšuje počet krádeží. Neznámí pachatelé vykrádají sklepy, dvory, zahradní domky, auta a nezastaví se ani před krádežemi na místním hřbitově. Dále se zvýšil počet srážek aut s dětmi. V obci se nachází pouze jeden přechod pro chodce. Dodržování stanovené rychlosti je také problémem, převážně na silnici II/416, na které se nachází dva ze čtyř vjezdů do obce. Podle starosty Šaratic (Kalouda, 2016b) nemůže obec žádné zpomalovací prvky zavádět, protože tato pravomoc spadá pod správu Jihomoravského kraje. Tuto situaci by měl pomoci vyřešit plánovaný obchvat (viz. Obr. 9).

Otázka č. 16: Jak konkrétně, by se podle Vás mohla zvýšit bezpečnost v obci?

Tab. 26: Jak konkrétně, by se podle Vás mohla zvýšit bezpečnost v obci?

Uvedené odpovědi	Četnost výskytu odpovědi
Nijak/není potřeba	13
Nevím	27
Obecní policie či navýšení hlídek Policie ČR	21
Rychlostní radar	17
Více přechodů	14
Retardéry	10
Bezpečnostní kamery	11
Rozšíření veřejného osvětlení	1
Lepší výchovou dětí (slušné a bezpečné chování)	3

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 15: Jak konkrétně, by se podle Vás mohla zvýšit bezpečnost v obci?

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla zvolena jako otevřená, aby respondenti mohli uvádět originální návrhy na to, jak by se mohla bezpečnost v obci zvýšit. Nejčastěji uváděná řešení jsou zřízení obecní policie či navýšení hlídek Policie ČR, pořízení rychlostních radarů a zvýšení počtu přechodů pro chodce. Tento problém by měla obec dále řešit například vyhledáním odborníka na dopravu, který by určil, které z řešení je nejefektivnější a nejlépe obci pomůže zvýšit bezpečnost.

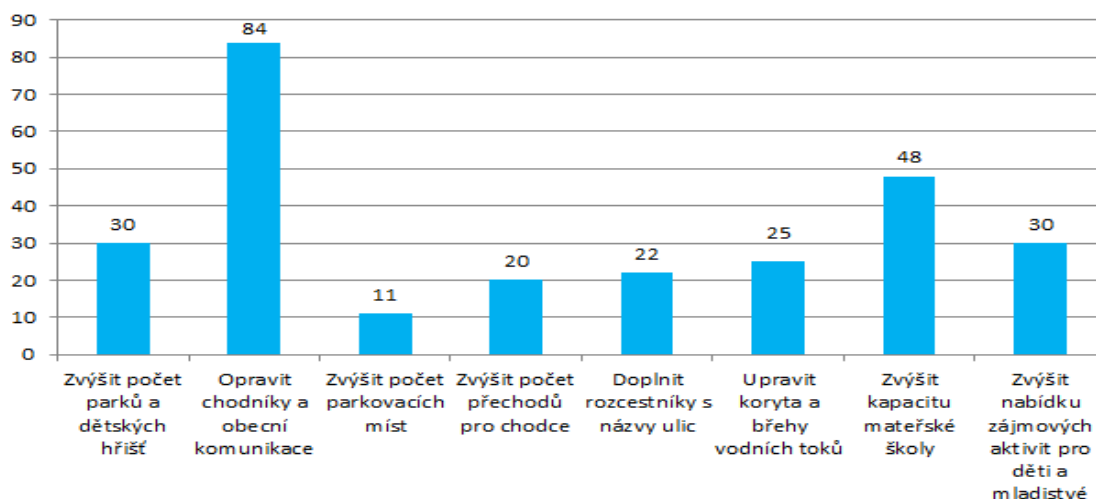
6.3 Budoucí rozvoj obce Šarátice – prioritní témata

Otázka č. 17: *Které z uvedených aktivit by podle Vás měla obec realizovat prioritně?*

Tab. 27: Které z uvedených aktivit by podle Vás měla obec realizovat prioritně?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi
Zvýšit počet parků a dětských hřišť	30
Opravit chodníky a obecní komunikace	84
Zvýšit počet parkovacích míst	11
Zvýšit počet přechodů pro chodce	20
Doplnit rozcestníky s názvy ulic	22
Upravit koryta a břehy vodních toků	25
Zvýšit kapacitu mateřské školy	48
Zvýšit nabídku zájmových aktivit pro děti a mládež	30

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 16: Které z uvedených aktivit by podle Vás měla obec realizovat prioritně?

Zdroj: vlastní zpracování

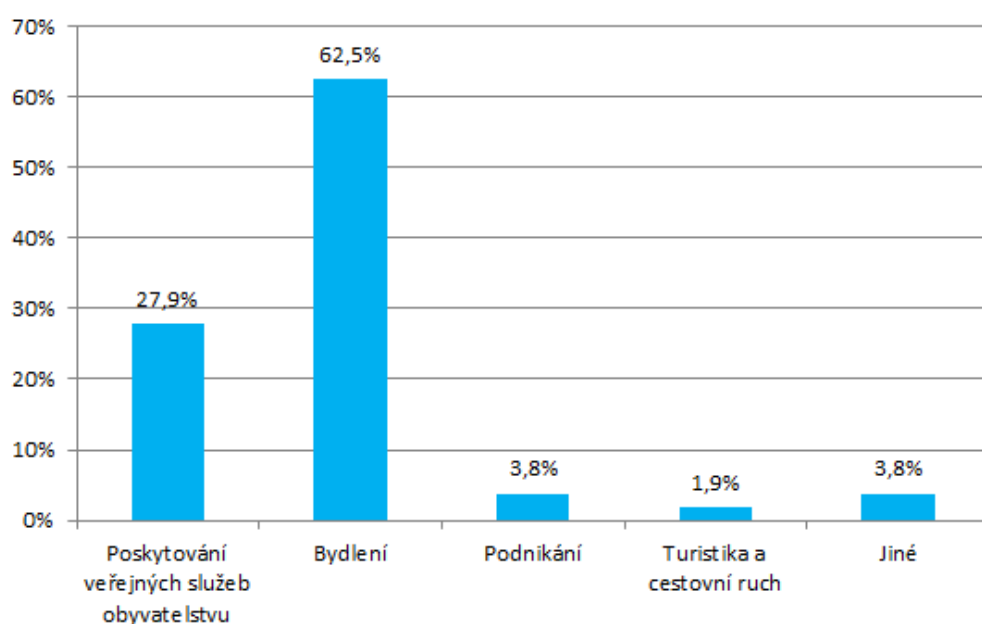
U této otázky bylo možné zvolit více odpovědí. Dle respondentů je nejdůležitější oprava chodníků a obecních komunikací, na jejichž špatném stavu se podepsala hlavně výstavba kanalizace. Některé komunikace III. třídy připomínají spíše polní cesty, které zároveň slouží i pro pěší, protože v některých částech obce úplně chybí chodníky. Druhým závažným problémem je podle respondentů nedostatečná kapacita mateřské školy. Na obou problémech zastupitelstvo obce pracuje a řeší je. Dále by obec měla zvýšit počet míst k rekreaci občanů, které v obci chybí (např. úpravou stávajících ploch zeleně - viz Příloha 6) či uvažovat o vybudování menšího dětského hřiště, které jsou v obci dvě (viz Příloha 7). Dále je ze strany respondentů zájem o zvýšení nabídky zájmových aktivit pro děti a mládež.

Otázka č. 18: V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?

Tab. 28: V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi
Poskytování veřejných služeb obyvatelstvu	29
Bydlení	65
Podnikání	4
Turistika a cestovní ruch	2
Jiné	4
Celkem	104

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 17: V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?

Zdroj: vlastní zpracování

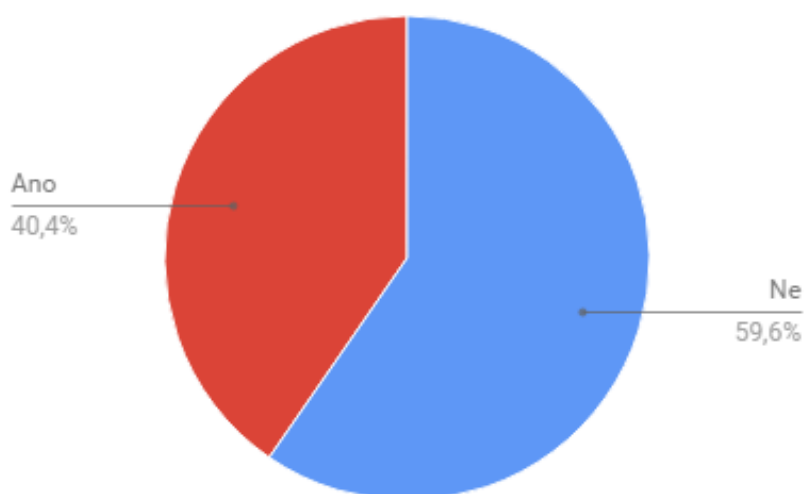
Největším potenciálem obce je podle respondentů bydlení, které následuje poskytování veřejných služeb obyvatelstvu. Obec je nadpolovičním vlastníkem tří bytových domů, které byly vybudovány v reakci na zvýšenou poptávku po bydlení ze strany mladých rodáku. Ti nakonec obsadili jen třetinu bytů. Jelikož obec nemá žádné volné pozemky pro bydlení, mohla by využít ploch pro občanské vybavení k výstavbě domu pro seniory s pečovatelskou službou. V případě zájmu ze strany staršího obyvatelstva Šaratic by se mohly uvolnit budovy ve stávající zástavbě. Bylo by ale nutné zjistit, např. dotazníkovým šetřením či veřejným projednáním, zda jsou starší občané ochotni se do domu pro seniory přestěhovat a své domy prodat. Pobytová zařízení sociálních služeb v obci nejsou. Sociální služby jsou poskytovány především oblastní charitou Hodonín (pobočka ve Slavkově u Brna). Nesamostatní občané se často obrací na pomoc příbuzných.

Otázka č. 19: *Myslíte si, že je třeba zvýšit kvalitu poskytovaného vzdělání pomocí zlepšení vybavenosti tříd na základní škole?*

Tab. 29: Myslíte si, že je třeba zvýšit kvalitu poskytovaného vzdělání pomocí zlepšení vybavenosti tříd na základní škole?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi
Ano	42
Ne	62
Celkem	104

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 18: Myslíte si, že je třeba zvýšit kvalitu poskytovaného vzdělání pomocí zlepšení vybavenosti tříd na základní škole?

Zdroj: Vlastní zpracování

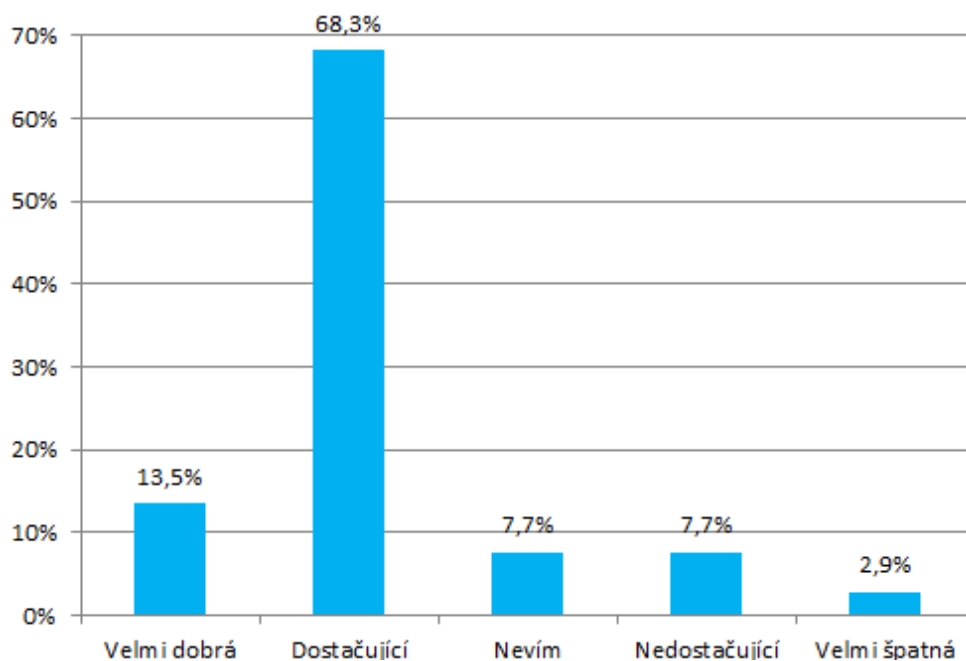
Podle Tab. 29 se respondenti spíše přiklání k tomu, že není nutné zvýšit kvalitu poskytovaného vzdělání na základní škole pomocí zlepšení vybavenosti tříd. Modernizace vybavení na základní škole postupně probíhá. Menší investice do vybavení tříd by mohly být přijaty kladně, ale velké investice, které by ohrozily více žádoucí opatření pro rozvoj obce, by mohly být občany přijaty spíše záporně. Prvořadě je ale v zájmu rozvoje obce navýšení kapacity základní školy, která je spádová i pro Hostěrádky-Rešov a Zbýšov. Nejen v Šaraticích, ale i ve zmíněných dvou obcích probíhá nová výstavba a zvyšuje se počet dětí. Již v příštím školním roce nebude stávající kapacita dostatečná. Podle starosty obce (Kalouda, 2016b) je vybavenost školy na dobré úrovni. Chybí zde např. interaktivní tabule na prvním stupni a sestavuje se žádost na dotaci pro zřízení přírodovědné třídy, která pomůže navýšit kapacitu školy.

Otázka č. 20: Jak hodnotíte nabídku poskytovaných zdravotních služeb v obci?

Tab. 30: Jak hodnotíte nabídku poskytovaných zdravotních služeb v obci?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi
Velmi dobrá	14
Dostačující	71
Nevím	8
Nedostačující	8
Velmi špatná	3
Celkem	104

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 19: Jak hodnotíte nabídku poskytovaných zdravotních služeb v obci?

Zdroj: vlastní zpracování

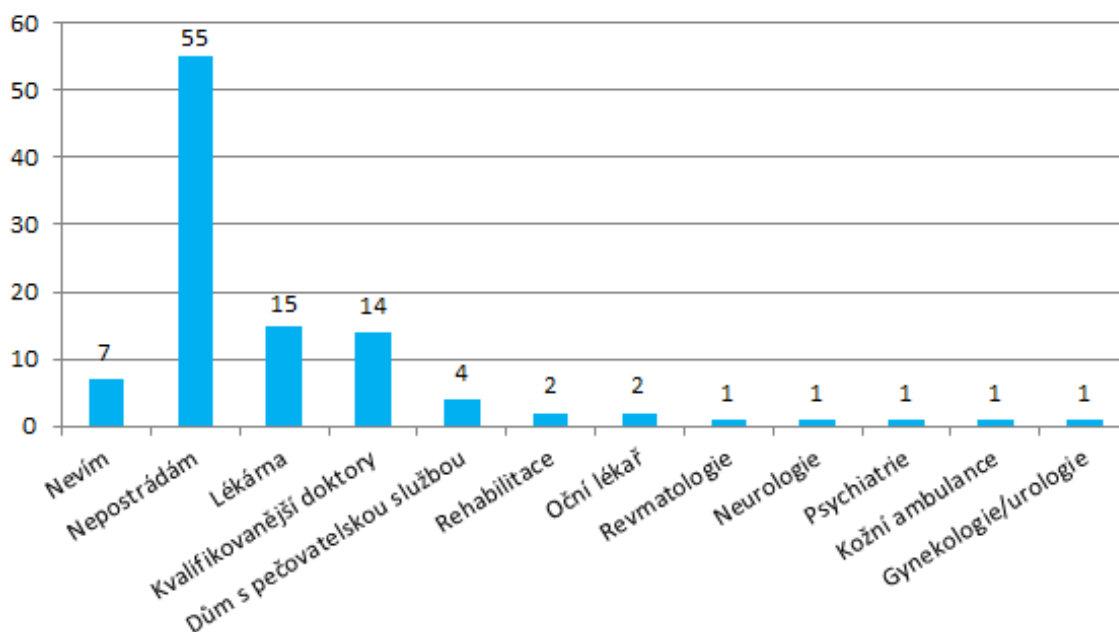
Nabídka poskytovaných zdravotních služeb je podle respondentů pro obec dostačující. V současnosti má v obci ordinaci jeden praktický lékař pro dospělé, jeden praktický lékař pro děti a mládež a jeden zubní lékař. Při zvyšování počtu služeb pro veřejnost není nutné se zaměřovat na rozšiřování oblasti zdravotnictví, ale na jiné oblasti, které by obyvatelé obce více ocenili.

Otázka č. 21: Jaký konkrétní typ zdravotní péče v obci postrádáte?

Tab. 31: Jaký konkrétní typ zdravotní péče v obci postrádáte?

Uvedené odpovědi	Četnost výskytu odpovědi
Nevím	7
Nepostrádám	55
Lékárna	15
Kvalifikovanější doktory	14
Dům s pečovatelskou službou	4
Rehabilitace	2
Oční lékař	2
Revmatologie	1
Neurologie	1
Psychiatrie	1
Kožní ambulance	1
Gynekologie/urologie	1
Celkem	104

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 20: Jaký konkrétní typ zdravotní péče v obci postrádáte?

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla zvolena jako otevřená. Padesát pět respondentů uvedlo, že žádný typ zdravotní péče nepostrádají, což potvrzuje výsledek z otázky č. 20. Respondenti si v oblasti zdravotnictví přejí zřízení lékárny a kvalifikovanější lékaře na zdravotním středisku.

Otázka č. 22: Pokud by se obecnímu úřadu podařilo získat volné pozemky, jaký způsob využití těchto pozemků by měl upřednostnit při jejich prodeji/pronájmu?

Tab. 32: Pokud by se obecnímu úřadu podařilo získat volné pozemky, jaký způsob využití těchto pozemků by měl upřednostnit při jejich prodeji/pronájmu?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Stavba rodinných a bytových domů	74	71,2
Poskytování veřejných služeb	15	14,4
Vytvoření turistických atraktivit	11	10,6
Prostory k podnikání	4	3,8
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Podle 71,2 % respondentů by měla obec využít volné pozemky pro stavbu rodinných či bytových domů. Po přesunutí MŠ na nové místo se uvolní její původní pozemek, ten je vhodné využívat pro bydlení, zastupitelstvo obce ale přemýšlí i o zřízení nové služby obyvatelstvu. Záporně by mohlo být přijato využití této plochy pro podnikatelskou činnost či pro vytvoření turistické atraktivity. Podle starosty obce (Kalouda, 2016b) někteří občané v minulosti navrhovali vytvoření kolonády, ale reálně se o jejím vybudování neuvažovalo.

Otázka č. 23: Co by podle Vás obci nejvíce pomohlo zvýšit cestovní ruch?

Tab. 33: Co by podle Vás obci nejvíce pomohlo zvýšit cestovní ruch?

Varianty odpovědí	Četnost výskytu odpovědi	Četnost výskytu odpovědi v %
Zvýšit počet turistických cílů	11	10,6
Budovat cyklostezky a napojovat je na ty již vytvořené	58	55,8
Pořádat veřejné akce	28	26,9
Jiné	7	6,7
Celkem	104	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Cestovní ruch není silnou stránkou obce, což vyplývá z otázky č. 18. Pokud by se obec rozhodla zabývat touto oblastí, respondenti by ocenili budování cyklostezek. Děti z okolních vesnic jezdí do školy na bicyklech v hojném počtu. Podle územního plánu by bylo vhodné, pro zvýšení přitažlivosti obce, zlepšení trasy cyklostezky 5101 ze Šaratic do Křenovic. V první řadě by mělo dojít k tomuto zlepšení, například formou rozšíření ploch zeleně kolem cest nebo zhotovením odpočívadla.

Otázka č. 24: Pokud je ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité pro rozvoj obce, využijte tohoto místa pro Vaše připomínky:

Tab. 34: Pokud je ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité pro rozvoj obce, využijte tohoto místa pro Vaše připomínky:

Uvedené odpovědi	Četnost výskytu odpovědi
Je třeba zajistit stavební pozemky pro mladé rodáky	6
Je třeba zlepšit úroveň obecního zpravodaje v poskytování informací o dění v obci, projektech a chystaných aktivitách	3
Je třeba zřídit bankomat	2
Je třeba vyměnit celé vedení obce	2
Je třeba zvýšit počet zastávek	2
Je třeba zvýšit srozumitelnost rozhlasu pro lepší informovanost obyvatel	2
Je třeba zvýšit počet kontejnerů na tříděný odpad	2
Je třeba vybudovat biotop pro zlepšení životního prostředí	1
Rozvoji napomůže vzniklá „průmyslová zóna“	1
Je třeba zvýšit počet specializovaných obchodů	1
Je třeba opravit tribuny a kabiny na fotbalovém hřišti	1
Je třeba udržovat dobrý stav dětských hřišť	1
Klesá zájem o kulturu	1

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla zvolena jako otevřená, aby respondenti mohli určit, co oni sami považují z hlediska rozvoje obce za důležité a nebylo jim umožněno tento názor vyjádřit prostřednictvím předchozích otázek.

Nejvíce respondentů se shodlo na tom, že je třeba zajistit stavební pozemky pro mladé rodáky, z jejichž strany je velký zájem zůstat v obci a založit zde vlastní rodinu, toto ale bylo zmíněno pouze v šesti případech. V rámci první dílčí části výzkumu bylo také zjištěno, že v reakci na zvýšenou poptávku po bydlení v obci ze strany mladých rodáků byly postaveny tři bytové domy v ulici Slunná a po jejich dokončení tato skupina obyvatel obce neprojevila o byty příliš velký zájem.

Co se týče počtu autobusových zastávek, jsou v obci pouze dvě a nachází se zhruba ve středu obce. Nejhůře dostupné jsou z ulice Chaloupky, kde by mohly vzniknout dvě nové zastávky pro linku Lovčičky-Hodějice a zpět. Vzhledem k otázce č. 14, ve které se šedesát jedna respondentů vyjádřilo pro navýšení dopravních spojů, by měla obec vynaložit své prostředky nejdříve na posílení spojů.

Zmíněné navýšení počtu kontejnerů na tříděný odpad by mohlo zvýšit zájem občanů odpad třídit. V obci je pět sběrných míst, kde jsou kontejnery na plast, sklo (barevné i bílé) a papír a nacházejí se v místech vyšší koncentrace občanů (u bytových domů, před budovou obecního úřadu). Tato místa jsou ale z některých ulic v obci hodně vzdálená. Nové sběrné místo by bylo vhodné v ulici Kavriánov, Dvorek, Chaloupky a mezi ulicemi Malá Amerika a Ostudy.

Další odpovědí na tuto otázku bylo, že je třeba udržovat dobrý stav dětských hřišť. Ty jsou v obci dvě. První je vybudováno mezi bytovými domy v obci Slunná, druhé se nachází v ulici Ostudy, vedle sportovního areálu. Stav vybavení dětských hřišť není moc dobrý. Jsou na něm znát známky opotřebení a působení povětrnostních podmínek. Dalším problémem je nedostatek laviček a odpadkových košů. K tomu uvedl starosta obce (Kalouda, 2016b), že dětská hřiště pravidelně zaměstnanci obce udržují a kontrolují jejich stav a většinou po roce jsou prvky na hřištích opraveny nebo vyměněny. Tomu ale aktuální stav hřišť příliš nenaznačuje (viz Příloha 7). U dětského hřiště v ulici Ostudy je podána žádost o dotace na zcela nové hřiště (Kalouda, 2016b), obec by ale měla zrekonstruovat i hřiště v ulici Slunná.

7 Doporučení a návrhy možných opatření

Mezi nejvýznamnější rozvojové problémy patří stav chodníků a komunikací, nedostatečná kapacita mateřské školy, nedostatek ploch pro bydlení a nízký zájem občanů podílet se na rozvoji obce. Největší výzvou pro rozvoj obce je aktivní informování ze strany obecního úřadu, poskytování veřejných služeb obyvatelstvu, zvýšení počtu ploch pro rekreaci občanů a poloha obce vůči centrům obchodu, firem a celkovému dění.

Stav obecních komunikací a chodníků se v obci aktuálně řeší. Jelikož je jejich oprava považována občany za nejvíce akutní problém, měli by zástupci místní samosprávy aktivněji pracovat na jejich dokončení a realizovat je v co nejvyšší možné kvalitě. Chodníky by navíc měly být nejen opraveny, ale zavedeny i v místech, kde v současnosti chybí a chodci jsou nuceni využívat pro pohyb silnice. Tyto úseky jsou pro obyvatele Šaratic velice nebezpečné a je třeba taková místa v obci odstranit. V rámci bezpečnosti obce by se měla navýšit četnost hlídek Policie ČR.

Co se týče nedostatku ploch pro bydlení a nedostatečné kapacity mateřské školy, je navržena územní změna č. 1, díky které by byla přeměněna současná plocha rezerv pro bydlení na zastavitelné plochy a využije se obecní pozemek pro výstavbu větší a nové budovy mateřské školy, kdy její původní budova zůstane nevyužitá. Občané považují za nejlepší poskytnout volné obecní budovy a pozemky pro bydlení občanům, především mladým rodákům. Zastupitelstvo ale přemýšlí o využití budovy a pozemku pro služby obyvatelstvu. Možným řešením, které by uspokojilo obě strany, obyvatele i zastupitelstvo, by mohlo být vybudování domu pro seniory s pečovatelskou službou. Pokud by starší občané projevíli zájem o tuto službu, mohly by se uvolnit domy ve stávající zástavbě.

V bydlení je spatřován největší potenciál obce, v tomto směru ale dochází obci kapacity a využitím územní rezervy pro bydlení jí dojdou i možnosti pro vytvoření nových ploch. Skupování pozemků a budov od soukromých vlastníků je z finanční stránky pro obec nereálné. Proto by se měla do budoucna zaměřit na poskytování služeb obyvatelstvu. Především by neměla být zrušena žádná z dosavadních služeb.

Potenciál polohy obce vůči centrům obchodu, firem a celkovému dění by mohl být lépe využit zvýšením dopravní obslužnosti do Brna a zpět. To lze řešit navýšením počtu spojů linky Milešovice-Sokolnice a zpět, využívající přestupní uzel Sokolnice. Sami občané by navýšení spojů uvítali. V obci by se mělo provést šetření, ve kterém by bylo zjištěno, kdy občané spoje nejvíce postrádají a poté nejžádanější spoje zajistit. K lepšímu využití potenciálu polohy obce by mohlo přispět také zřízení dvou nových autobusových zastávek v ulici Chaloupky pro linku Lovčičky-Hodějice a zpět, na jejíž trase se nachází ORP Slavkov u Brna, ve kterém je přestupní uzel do okresního města Vyškov.

Obec by také měla lépe udržovat stav dětských hřišť, na nichž jsou znát známky opotřebenosti a působení povětrnostních podmínek. U dětského hřiště v ulici Ostudy je podána žádost o dotace na zcela nové hřiště, je ale třeba zrekonstruovat i hřiště v ulici Slunná. Obec by se měla zaměřit nejen na zlepšení stavu vybavení, ale i na zvýšení počtu laviček a odpadkových košů, aby hřiště sloužily nejen dětem pro zábavu, ale i rodičům dětí a ostatním občanům pro rekreaci. V tomto směru by měli místní zastupitelé pracovat také na zvýšení počtu laviček na plochách zeleně a dále tyto plochy upravit, takovým způsobem, aby je bylo vhodné využívat k rekreaci. O tyto plochy by mohli pečovat obyvatelé, které obec zaměstnává v rámci programu veřejně prospěšných prací.

Dále by mohlo k vyšší spokojenosti občanů vést navýšení počtu kontejnerů na tříděný odpad. V obci je pět sběrných míst a nacházejí se v místech vyšší koncentrace osob. Tato místa jsou ale z některých ulic v obci hodně vzdálená a tím odrazují občany od třídění. Mohlo by se vytvořit hned několik nových sběrných míst například v ulici Kavriánov, Dvorek, Chaloupky a mezi ulicemi Malá Amerika a Ostudy.

Zástupci místní samosprávy by se měli také více zaměřit na zvyšování zájmu obyvatel podílet se na rozvoji obce. Občané se zúčastňují zasedání zastupitelstva jen velmi zřídka a se zástupci místní samosprávy své názory příliš nediskutují. Návrhy a názory občanů by mohly být získány například zavedením pravidelných veřejných setkání k rozvoji obce. Aby obec nalákala občany k účasti, mohla by na konci setkání proběhnout soutěž o různé ceny (např. zájezd do termálních lázní, který obec pořádá každý rok). Zapojení obyvatel do dění v obci by mohlo být zvýšeno účastí obce v různých soutěžích, které vyžadují zapojení všech obyvatel (např. Vesnice roku) nebo pořádáním vlastních soutěží (např. o nejkrásnější předzahrádku či výzdobu domu).

V rámci rozvojových aktivit a projektů by měli zastupitelé obce vždy zapojovat občany do všech fází (plánování, realizace, zhodnocení), aktivně zjišťovat jejich návrhy a názory např. pomocí dotazníkového šetření či veřejného projednání a hlavně je o všech aktivitách dostatečně a včas informovat všemi dostupnými zdroji informací. Informovanost občanů o rozvoji obce by mohla být zvýšena pomocí vytvoření samostatné rubriky na toto téma v obecním zpravodaji, který je občany nejvíce využíván jako zdroj informací. Tento občasník by měl vycházet měsíčně, čemuž nebrání finanční ani personální důvody a pravidelnost vydávání je určena pouze rozhodnutím obecního úřadu.

8 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala problémem rozvoje venkovské obce z pohledu různých skupin aktérů a byla zaměřena na současný stav a budoucí rozvoj obce Šaratic. Výzkum byl proveden za pomoci kvalitativních rozhovorů s vybranými aktéry rozvoje obce a dotazníkového šetření s obyvateli. Mnoho důležitých a užitečných informací bylo získáno od starosty obce Šaratic, pana Karla Kaloudy, který je i jedním z respondentů kvalitativního šetření. Na základě analýzy obou dílčích částí výzkumu byly vytvořeny návrhy možných opatření, které jsou uvedeny v předchozí kapitole. Cílem těchto opatření je popsat současný stav v obci, nasměrovat budoucí rozvoj obce v zájmu jejích občanů a více zapojit občany do rozhodování o rozvoji obce.

Nebylo zjištěno, že by obec Šaratic měla výrazné rozvojové problémy, kterým by se zástupci místní samosprávy nevěnovali nebo je neřešili. Zastupitelé místní samosprávy jsou otevření názorům občanů, ale ti se k této problematice nijak aktivně nevyjadřují ani se na rozvojových aktivitách či projektech příliš nepodílí. To může vést až k tomu, že obec jako taková přestane splňovat představy a požadavky občanů a dnes prosperující, fungující a přitažlivá obec může být v budoucnosti postižena úpadkem.

Obecní úřad nevyužívá všech dostupných možností informování občanů o rozvojových aktivitách, kdy informační zdroje obsahují na toto téma jen málo či vůbec žádné informace. Nejvyužívanější informační zdroj (obecní zpravodaj) postrádá samostatnou rubriku o rozvoji obce a navíc je pouze občasníkem. Pokud chce tedy občan získat informace o rozvojových aktivitách je nucen si tyto informace obstarat přes jiné zdroje například přes webové stránky, na úřední desce, na zasedání zastupitelstva či dotazováním starosty. Tím je zájem o rozvoj obce ze strany občanů oslabován a kvůli nízké informovanosti se spolupráce stává neefektivní. Je tedy v zájmu obce, aby využila své možnosti a občany lépe informovala a navíc sama pravidelně a aktivně názory a návrhy od občanů získávala.

Obec by se do budoucnosti měla více zaměřit na oblast veřejných služeb obyvatelstvu a lépe pečovat o obecní prostory. V obci chybí veřejná zeleň s lavičkami, kde by občané mohli rekreovat. Lavičky chybí i na dětských hřištích a aktuální stav vybavení hřišť není příliš uspokojivý. Zlepšit by se mohla také dopravní dostupnost do větších měst, převážně do Brna a vhodné by bylo i zavedení nových sběrných míst s kontejnery na tříděný odpad.

Výsledky této práce mohou přispět ke zvýšení zájmu obyvatel Šaratic o rozvoj naší obce, který se bude i do budoucnosti vyvíjet v souladu se zájmy většiny obyvatel. Výzkumné části poskytnou zastupitelům místní samosprávy inspiraci, jak občany do rozvoje obce více zapojit, jak je o těchto aktivitách lépe informovat a hlavně jak vzbudit u občanů zájem se aktivně a pravidelně tímto tématem zabývat. Výsledky výzkumu budou poskytnuty starostovi obce.

9 Seznam literatury

9.1 Knižní zdroje a periodika

ANTONOVÁ, M. *Francie: meziobecní spolupráce*. Veřejná správa: týdeník vlády České republiky, 2005. č. 29. ISSN 1213-6581. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/vs/0529/zahr_info.html

BINEK, J. a kol. *Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP Publishing, 2009. 98 s. ISBN 978-80-904308-0-8.

BORRAZ, O., LE GALES P. *France: the intermunicipal revolution*. In Denters, Bas and Lawrence E. Rose (eds.). *Comparind Local Governance, Trends and Developments*. Basingtoke: Palgrave Macmillan. 2005, s. 12-28. ISBN 978-033-3995-556.

ČERMÁK, D., VAJDOVÁ, Z., ILLNER, M. *Autonomie a spolupráce: důsledky ustavení obecního zřízení v roce 1990*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. 108 s. ISBN 80-7330-086-9.

JÁČ, I. a kol. *Jedinečnost obce v regionu*. 1. Vyd. Příbram: Professional Publishing, 2010. 203 s. ISBN: 978-80-7431-038-6.

KALOUDA, KAREL. OBECNÍ ÚŘAD ŠARATICE, Náves 83, Šaratice, 18.4.2016a.

KALOUDA, KAREL. OBECNÍ ÚŘAD ŠARATICE, Náves 83, Šaratice, 12.12.2016b.

KOSÍK, M. R. *Šaratice 1209-2011: 800 let + 2 roky navíc*. Šaratice: Obec Šaratice, 2011. s. 27-42.

KUŽÍLEK, O. *Dalších 106 odpovědí na Vaše dotazy (s rozsudky): příručka pro občany o svobodném přístupu k informacím a otevřenosti veřejné správy*. Praha: Studio Art Print, 2004. s. 4. ISBN 80-903331-1-3.

KYPETOVÁ, J. *Deset let francouzské meziobecní spolupráce – úspěch, který vyvolal další reformu*. In *Deník veřejné správy* [online]. 2010 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6433218>

LINEK, L., TRNKA, D. *Nové způsoby vládnutí a proměna vztahu veřejné správy a občanů*. In MANSFELDOVÁ, Z., KROUPA, A. (eds.). *Participace a zájmové organizace v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2005. s. 41-58. ISBN 80-86429-53-9.

MAJEROVÁ, V., ČMEJREK, J. *Český venkov 2005: rozvoj venkovské společnosti*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2005. 190 s. ISBN 80-213-1274-2.

MARSDEN, T. *The condition of rural sustainability*. Assen: Royal Van Gorcum, 2003. 267 p. ISBN 90-2323-881-8.

MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M. VODÁKOVÁ, A. *Velký sociologický slovník: II. svazek, P-Ž*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5.

- NEJDL, P., ČERMÁK D. (eds.). *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. 181 s. ISBN 978-80-7330-130-9.
- NEVĚDĚL, L. *Actor network theory v souvislostech a pro rozvoj(e) venkova(ů)*. In *Geodny Liberec 2008 – Sborník abstraktů*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008, s. 50. ISBN 978-80-7372-367-5.
- NEVĚDĚL, L. *Perceptions of local development*. In *New Economic Challenges*, 1. vyd. Brno: Masaryk University, Faculty of Economics and Administration, 2009, s. 172–176. ISBN 978-80-210-4815-7.
- NOVÁK, O. *Francie*. In Ed. Jüptner, P., Polinec, M., Švec, K. a kol. *Evropská lokální politika*. Praha: ISPV UK, 2007. s. 11-31. ISBN: 978-80-254-1187-2.
- PERLÍN, R. *Typologie českého venkova*. In *Zemědělská ekonomika*, 1998, roč. 44, č. 8, s. 349-358.
- PERLÍN, R. *Venkov 2015*. Praha 5. 2. 2015. Dostupné z: <http://geography.cz/wp-content/uploads/2015/02/Perl%C3%ADn-venkov-2015.pdf>
- PEROTTINO, M. *Francouzský politický systém*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2005. ISBN: 80-86429-48-2.
- VAVROUCHOVÁ, H. *Obnova venkova*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. 112 s. ISBN 978-80-7509-187-1.
- VOTRUBEC, C. *Lidská sídla, jejich typy a rozmístění ve světě*. Praha: Academia, 1980. 393 s.
- WOKOUN, R., MATES, P., KADEŘÁBKOVÁ, J. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

9.2 Internetové zdroje

- ČSÚ Český statistický úřad. 2015. *Historický lexikon obcí České republiky - 1869 - 2011* [online]. 2015 [cit. 2016-12-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/iii-pocet-obyvatele-a-domu-podle-kraju-okresu-obci-a-casti-obci-v-letech-1869-2011_2015
- ČSÚ Český statistický úřad. 2016a. *Vybrané údaje za obec* [online]. vygenerováno dne 5. 4. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__593613#
- ČSÚ Český statistický úřad. 2016b. *SLDB 2011: Obyvatelstvo podle pohlaví a podle ekonomické aktivity v obci* [online]. vygenerováno dne 5. 4. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=OTOB113&vyhltext=&pvoch=&zo=N&krok=5&z=T&f=TABULKA&verze=1&nahled=N&sp=N&nuid=&zs=&skupId=&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_null_null_&katalog=30814&u=v133__VUZEMI__43__593613&&str=v133&rouska=true&clsp=null

- ČSÚ Český statistický úřad. 2016c. *SLDB 2011: Obyvatelstvo podle pohlaví a podle věku, rodinného stavu a nejvyššího ukončeného vzdělání v obci* [online]. vygenerováno dne 5. 4. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=OTOB112&zo=N&z=T&f=TABULKA&verze=-1&nahled=N&sp=N&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_null_null_&katalog=30712&u=v157__VUZEMI__43__593613
- ČSÚ Český statistický úřad. 2016d. *SLDB 2011: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v obci* [online]. vygenerováno 5. 4. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=OTOB115&vyhltext=&pvoch=&zo=N&krok=5&z=T&f=TABULKA&verze=-1&nahled=N&sp=N&nuid=&zs=&skupId=&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_null_null_&katalog=30814&u=v97__VUZEMI__43__593613&&str=v97&rouska=true&clsp=null#w=
- ČSÚ Český statistický úřad. 2016e. *Vybrané ukazatele pro územně analytické podklady za obec* [online]. vygenerováno 5. 4. 2016 [cit. 2016-04-05]. https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&zo=N&pvo=UAP01&verze=-1&z=T&f=TABULKA&nahled=N&sp=N&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_null_null_&katalog=31716&c=v94~3__RP2014&u=v4__VUZEMI__43__593613
- ČSÚ Český statistický úřad. 2016f. *SLDB 2001: Vybrané základní informace o České republice, krajích, okresech a obcích* [online]. vygenerováno 2. 12. 2016 [cit. 2016-12-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/staticke/slodb/slodb2001.nsf/obce/593613_opendocument
- ČSÚ Český statistický úřad. 2016g. *Počet obyvatel v obcích* [online]. vygenerováno dne 7. 12. 2016 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>
- ČSÚ Český statistický úřad. 2016h. *SLDB 2011: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání a podle velikostních skupin obcí a krajů* [online]. vygenerováno dne 8. 12. 2016 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZVCR007&pvokc=&katalog=30712&z=T#w=>
- Historie. *Obec Šarátice* [online]. 2016 [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://www.saratice.cz/index.php?nid=2115&lid=cs&oid=220301>
- Historie klubu. *TJ Šarátice, z.s.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.tjsaratice.cz/index.php?nid=13237&lid=cs&oid=3958913>
- IDOS [online]. 2016 [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://jizdnirady.idnes.cz/autobusy/odjezdy/>
- Kulturní památky. *Obec Šarátice* [online]. 2016 [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://www.saratice.cz/index.php?nid=2115&lid=cs&oid=220302>
- Les grandes dates de la décentralisation. *Vie-publique* [online]. Francie, 2016 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <http://www.vie-publique.fr/decouverte-institutions/institutions/approfondissements/grandes-dates-decentralisation.html>

Mapa záplavového území - Šaratice. *Povodňový portál* [online]. 2016 [cit. 2016-12-02]. Dostupné z: <https://povodnovyportal.cz/povodnovy-plan/saratice-474/zaplavove-uzemi>

Mapy.cz [online]. 2016a [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=16.8060297&y=49.1179026&z=15&l=0&source=muni&id=5990>

Mapy.cz [online]. 2016b [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <https://mapy.cz/dopravni?x=16.8119252&y=49.1112276&z=14&l=0&source=muni&id=5990>

MěÚ Slavkov u Brna, SÚPÚ Městský úřad Slavkov u Brna, odbor stavebního a územně plánovacího úřadu. *Územní plán Šaratice* [online]. 2014 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: http://www.slavkov.cz/images/files/uap_projednavane/saratice/UP_%C5%A0aratice_-_textov%C3%A1_%C4%8D%C3%A1st.pdf

MMR Ministerstvo pro místní rozvoj. *Program rozvoje obce Šaratice na období 2015-2020* [online]. 2015 [cit. 2016-04-06]. Dostupné z: <http://www.saratice.cz/file.php?nid=2115&oid=4655342>

MZ Ministerstvo zdravotnictví České Republiky. *Šaratice - ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů vyhlášená dle zák. č. 164/2001 Sb.* [online]. 2013 [cit. 2016-12-08]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Admin/_upload/files/3/saratice20131002.pdf

MŽP Ministerstvo životního prostředí České republiky (2009): *Atlas krajiny České republiky = Landscape atlas of the Czech Republic*. Praha: Výzkumný ústav Silva Tarousy pro krajinu a okrasné zahradnictví.

Poskytování informací o stavu životního prostředí. *Portál veřejné správy* [online]. 2016 [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/152/163/4293.html#obsah>

SLATINSKÝ, Marek. *Svatý Mikuláš odešel do nebe 6. prosince 326*. In: *Sv. Mikuláš* [online]. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <http://www.saratice.cz/kostel/index.php?nid=2348&lid=cs&oid=2860538>

Šaratice: Monitor. *Monitor: informační portál Ministerstva financí* [online]. 2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/obce/detail/00292346>

Úplný výpis ze spolkového rejstříku. *Veřejný rejstřík a Sběrka listin: Ministerstvo spravedlnosti České republiky* [online]. 2015 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=774024&typ=UPLNY>

Zahraniční spolupráce ve Francii. In: *Ministerstvo vnitra České republiky (MVČR)* [online]. 2016 [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Struktury_meziobecní_spolupr%C3%A1ce_ve_Francii.pdf

Základní škola a mateřská škola Šaratice. *Základní škola a mateřská škola Šaratice okres Vyškov 1909-2009* [online]. 2009 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <http://www.zssaratice.cz/ckfinder/userfiles/files/Historie%20%C5%A1koly.pdf>

Zaměstnanost. *Integrovaný portál MPSV* [online]. vygenerováno 5. 4. 2016a [cit. 2016-04-05]. Dostupné z:

http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&_piref37_240429_37_240428_240428.statse=200000000019&_piref37_240429_37_240428_240428.statsk=0&_piref37_240429_37_240428_240428.send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000111&_piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=L&_piref37_240429_37_240428_240428.rok=2015&_piref37_240429_37_240428_240428.uzemi=173000&ok=Vybrat

Zaměstnanost. *Integrovaný portál MPSV* [online]. vygenerováno 9. 12. 2016b [cit. 2016-12-09]. Dostupné z:

http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&_piref37_240429_37_240428_240428.statse=200000000019&_piref37_240429_37_240428_240428.statsk=0&_piref37_240429_37_240428_240428.send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000111&_piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=F&_piref37_240429_37_240428_240428.rok=2016&_piref37_240429_37_240428_240428.uzemi=173000&ok=Vybrat

106/1999 Sb. Zákon o svobodném přístupu k informacím. *Zákony pro lidi* [online]. 2016 [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-106>

10 Seznam příloh

Příloha 1 – Stavební činnost realizovaná v obci Šaratice mezi léty 2003 a 2016

Příloha 2 – Fotodokumentace z roku 2016

Příloha 3 – Změny sídelních struktur v zastavěném území

Příloha 4 – Otázky kvalitativního šetření

Příloha 5 – Otázky kvantitativního šetření

Příloha 6 – Plochy zeleně

Příloha 7 – Stav dětských hřišť

Příloha 1 - Stavební činnost realizovaná v obci Šaratice mezi léty 2003 (vlevo) a 2016 (vpravo)

Výstavba v severovýchodní části obce Šaratice, Zdroj: <https://mapy.cz/>

Výstavba zázemí pro venkovní společenské akce a propojovacího chodníku z ulice Náves do „průmyslové zóny“, Zdroj: <https://mapy.cz/>

Výstavba bytových domů v ulici Slunná a rozšíření „průmyslové zóny“ v Šaraticích, Zdroj: <https://mapy.cz/>

Výstavba ve východní části obce Šaratice, Zdroj: <https://mapy.cz/>

Výstavba čističky odpadních vod v západní části obce Šaratice, Zdroj: <https://mapy.cz/>

Výstavba v západní části obce Šaratice a rozšíření sportovního areálu, Zdroj: <https://mapy.cz/>

Příloha 2 – Fotodokumentace z roku 2016 (zdroj: vlastní fotografie)

Budova Obecního úřadu

Víceúčelová sportovní hala za budovou OÚ

Budova základní školy

Budova mateřské školy

Pošta

Taneční klub

Sportovní areál

Fotbalové hřiště

Kostel sv. Mikuláše

Fara

Zázemí pro venkovní společenské aktivity

Cyklostezka s chodníkem pro pěší do Hostěrádek-Rešova

Čistička odpadních vod Šarátice

Hřbitov

Příloha 3 – Změny sídelních struktur v zastavěném území

Plochy přestavby Ulice Humna nad návší (vlevo rok 2006, vpravo rok 2016), Zdroj: <https://mapy.cz>

Plochy přestavby Ulice Pod Chaloupkami (vlevo rok 2006, vpravo rok 2016), Zdroj: <https://mapy.cz>

Zastavitelné plochy – Prodloužená ulice Kotrč (vlevo zdroj: <http://www.bravis.cz/prodej-rd-5kk-drevostavba-saratice-001681pd>; vpravo zdroj: vlastní foto, 2016)

Příloha 4 – Otázky kvalitativního šetření

Otázky kladené starostovi obce

- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné za poslední dvě volební období, měly pozitivní dopad na rozvoj obce?
- Kolik občanů se zúčastnilo veřejného projednávání kanalizace a ČOV?
- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné v tomto období, měly naopak negativní dopad na rozvoj obce?
- Existují nějaké naléhavé problémy, které obecní úřad v tomto období neřešil nebo nevyřešil?
- Jak hodnotíte spolupráci obce se spolky, organizacemi, místními podnikateli?
- Jak hodnotíte kvalitu vzdělání na MŠ a ZŠ?
- Proč je v obci nedostatečná kapacita MŠ a proč se tento problém ještě nevyřešil?
- Jak byste všeobecně zhodnotil Šaratice jako místo pro podnikání?
- Jak hodnotíte zájem občanů o spolkové činnosti v obci?
- Jak hodnotíte informovanost o plánování/realizaci rozvojových aktivit v obci?
- V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?
- Nejsou překážkou rozvoje ochranná pásma přírodního léčivého zdroje? A má obec něco z jeho čerpání?
- Co je podle Vás největší hrozbou pro budoucí rozvoj obce?
- Kdo je vlastníkem bytových domů ve Slunné ulici a kdo v těchto bytech bydlí?
- Za ulicí Slunná je celkem rozsáhlá zastavitelná plocha. Proč v této části neprobíhá výstavba?
- Při pohledu na obec je vidět, že nová výstavba probíhá, kdo je vlastníkem těchto staveb?
- Je zde ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité z hlediska rozvoje obce?
- Vystupoval někdo proti změně čísla jedna územního plánu?
- Jaká byla účast veřejnosti na veřejném projednání ÚP? Byl někým kritizován? Pokud ano jak se to vyřešilo?

Otázky kladené místostarostovi obce

- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné za poslední dvě volební období, měly pozitivní dopad na rozvoj obce?
- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné v tomto období měly, naopak negativní dopad na rozvoj obce?
- Existují nějaké naléhavé problémy, které obecní úřad v tomto období neřešil nebo nevyřešil?
- Jak hodnotíte spolupráci obce se spolky, organizacemi, místními podnikateli?
- Jak hodnotíte kvalitu vzdělání na MŠ a ZŠ?
- Jak byste všeobecně zhodnotil Šaratice jako místo pro podnikání?
- Jak hodnotíte zájem občanů o spolkové činnosti v obci?
- Jak hodnotíte informovanost o plánování/realizaci rozvojových aktivit v obci?
- V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?
- Co je podle Vás největší hrozbou pro budoucí rozvoj obce?
- Je zde ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité z hlediska rozvoje obce?

Otázky kladené bývalému starostovi

- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné za poslední dvě volební období, měly pozitivní dopad na rozvoj obce?
- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné v tomto období, měly naopak negativní dopad na rozvoj obce?
- Existují nějaké naléhavé problémy, které obecní úřad v tomto období neřešil nebo nevyřešil?
- Jak hodnotíte spolupráci obce se spolky, organizacemi, místními podnikateli?
- Jak hodnotíte kvalitu vzdělání na MŠ a ZŠ?
- Jak hodnotíte informovanost o plánování/realizaci rozvojových aktivit v obci?
- V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?
- Co je podle Vás největší hrozbou pro budoucí rozvoj obce?
- Je zde ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité z hlediska rozvoje obce?

Otázky kladené knihovnici a člence kulturního výboru

- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné za poslední dvě volební období, měly pozitivní dopad na rozvoj obce (od roku 2010)?
- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné v tomto období, měly naopak negativní dopad na rozvoj obce?
- Existují nějaké naléhavé problémy, které obecní úřad v tomto období neřešil nebo nevyřešil?
- Jak hodnotíte Vaši spolupráci s obecním úřadem v rámci knihovny a kulturního výboru?
- Jak hodnotíte zájem občanů o spolkové činnosti v obci?
- Jak hodnotíte informovanost o plánování/realizaci rozvojových aktivit v obci?
- Jaké aktivity pro rozvoj obce by měl OÚ uskutečnit do konce volebního období (2018)?
- V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?
- Co je podle Vás největší hrozbou pro budoucí rozvoj obce?
- Je zde ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité z hlediska rozvoje obce?

Otázky kladené zástupcům spolků

- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné za poslední dvě volební období (od roku 2010), měly pozitivní dopad na rozvoj obce?
- Které aktivity OÚ, uskutečněné v tomto období, měly naopak negativní dopad na rozvoj obce?
- Existují nějaké naléhavé problémy, které představitelé obce v tomto období neřešili nebo nevyřešili?
- Jak hodnotíte zájem občanů o spolkové činnosti v obci?
- Jak hodnotíte Vaši spolupráci s obecním úřadem?
- Jak hodnotíte informovanost o plánování/realizaci rozvojových aktivit v obci?
- Jaké aktivity by měl OÚ uskutečnit pro rozvoj obce do konce volebního období (2018)?
- V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?
- Co je podle Vás největší hrozbou pro budoucí rozvoj obce?
- Je zde ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité z hlediska rozvoje obce?

Otázky kladené podnikatelům

- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné za poslední dvě volební období (od roku 2010), měly pozitivní dopad na rozvoj obce?
- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné v tomto období, měly naopak negativní dopad na rozvoj obce?
- Existují nějaké naléhavé problémy, které představitelé obce v tomto období neřešili nebo nevyřešili?
- Jak byste všeobecně zhodnotil/a Šaratice jako místo pro podnikání?
- Jak hodnotíte Vaši spolupráci s obecním úřadem?
- Jak hodnotíte informovanost o plánování/realizaci rozvojových aktivit v obci?
- Jaké aktivity by měl OÚ uskutečnit pro rozvoj obce do konce volebního období (2018)?
- V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?
- Co je podle Vás největší hrozbou pro budoucí rozvoj obce?
- Je zde ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité z hlediska rozvoje obce?

Otázky kladené respondentce přistěhované v roce 2014

- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné od Vašeho přistěhování, měly pozitivní dopad na rozvoj obce?
- Které aktivity obecního úřadu, uskutečněné v tomto období, měly naopak negativní dopad na rozvoj obce?
- Proč jste se přestěhovala do Šaratic?
- Jak hodnotíte zájem občanů o spolkové činnosti v obci?
- Zapojujete se do dění v obci? Proč?
- Jak hodnotíte informovanost o plánování/realizaci rozvojových aktivit v obci?
- Jaké aktivity pro rozvoj obce by měl OÚ uskutečnit do konce volebního období (do 2018)?
- Je zde ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité z hlediska rozvoje obce?

Příloha 5 – Otázky kvantitativního šetření

Profil respondenta

1. Vaše pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Váš věk:.....

3. Vaše zaměstnání:

- Zaměstnanec
- OSVČ
- Nezaměstnaný
- Student
- Důchodce
- Rodičovská dovolená
- Jiné:.....

4. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- Základní
- Středoškolské s vyučením
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

Zhodnocení dosavadního rozvoje obce Šaratice

5. Jak hodnotíte efektivnost práce obecního úřadu při realizaci rozvojových projektů?

- Efektivní
- Spíše efektivní
- Nevím
- Spíše neefektivní
- Neefektivní

6. S kterými konkrétními aktivitami/projekty v rámci rozvoje obce, uskutečněnými za poslední dvě volební období (od roku 2010), jste spokojen/a a nespokojen/a?

7. Informujete se pravidelně o plánovaných rozvojových aktivitách/projektech v obci?

- Ano
- Ne

8. Odkud získáváte informace o rozvojových aktivitách/projektech v obci? (Možno zvolit více možností)

- Ze zasedání zastupitelstva
- Z webových stránek obce
- Z obecního zpravodaje
- Z obecního rozhlasu
- Jiné:.....

9. Myslíte si, že je poskytování informací ze strany obecního úřadu o plánování/realizaci rozvojových aktivit v obci dostatečné?

- Ano
- Ne

10. Zapojujete se Vy osobně do spolupráce se zastupiteli obce při plánování a realizaci aktivit a řešení problémů v rámci rozvoje obce?

- Ano
- Ne

11. Seznámil jste se již s novým územním plánem nebo programem rozvoje obce Šaratice?

- Ano
- Ne

12. Je podle Vás v obci dostatek zájmových sdružení?

- Ano
- Ne

13. Jste členem některého ze spolků v obci?

- Ano
- Ne

14. Uvítal/a byste aktuálně navýšení dopravní obslužnosti v obci (vyšší počet autobusových spojů)? Pokud Ano, doplňte, do jakého města.

- Ano:.....
- Ne

15. Jak hodnotíte úroveň bezpečnosti v obci (dodržování rychlosti, krádeže, výtržnosti)?

- Velmi vysoká bezpečnost
- Vysoká bezpečnost
- Nevím
- Nízká bezpečnost
- Velmi nízká bezpečnost

16. Jak konkrétně by se podle Vás mohla zvýšit bezpečnost v obci?

Budoucí rozvoj obce Šaratice – prioritní témata

17. Které z uvedených aktivit by podle Vás měla obec realizovat prioritně? (možno označit více odpovědí)

- Zvýšit počet parků a dětských hřišť
- Opravit chodníky a obecní komunikace
- Zvýšit počet parkovacích míst
- Zvýšit počet přechodů pro chodce
- Doplnit rozcestníky s názvy ulic
- Upravit koryta a břehy vodních toků
- Zvýšit kapacitu mateřské školy
- Zvýšit nabídku zájmových aktivit pro děti a mládež

18. V čem je podle Vás největší potenciál obce pro budoucí rozvoj?

- Poskytování veřejných služeb obyvatelstvu
- Bydlení
- Podnikání
- Turistika a cestovní ruch
- Jiné:.....

19. Myslíte si, že je třeba zvýšit kvalitu poskytovaného vzdělání pomocí zlepšení vybavenosti tříd na základní škole?

- Ano
- Ne

20. Jak hodnotíte nabídku poskytovaných zdravotních služeb v obci?

- Velmi dobrá
- Dostačující
- Nevím
- Nedostačující
- Velmi špatná

21. Jaký konkrétní typ zdravotní péče v obci postrádáte?

22. Pokud by se obecnímu úřadu podařilo získat volné pozemky, jaký způsob využití těchto pozemků by měl upřednostnit při jejich prodeji/pronájmu?

- Stavba rodinných a bytových domů
- Poskytování veřejných služeb
- Vytvoření turistických atrakcí
- Prostory k podnikání

23. Co by podle Vás obci nejvíce pomohlo zvýšit cestovní ruch?

- Zvýšit počet turistických cílů (např.: rozhledna, biotop)
- Budovat cyklostezky a napojovat je na ty již vytvořené
- Pořádat veřejné akce (hudební festivaly, poutě, slavnosti, sportovní akce)
- Jiné:.....

24. Pokud je ještě něco, co dosud nebylo zmíněno a je to důležité pro rozvoj obce, využijte tohoto místa pro Vaše připomínky:

Příloha 6 – Plochy zeleně (zdroj: vlastní fotografie)

Plocha před kostelem – nenachází se zde žádná lavička

Plocha v ulici Dvorek – lavička donesená občany Šaratic

Plocha v ulici Dvorek – lavičky vytvořené občany, kteří bydlí v blízkosti tohoto „parku“

Příloha 7 – Stav dětských hřišť (zdroj: vlastní fotografie)

Dětské hřiště u sportovního areálu

Vybavení dětského hřiště

Zeleň obklopující prostor dětského hřiště

Neuspokojivý stav pískoviště

Opotřebení nátěru houpačky

Dřevěná průlezka v pokročilém stádiu rozpadu

Trouchnivějící dřevěná průlezka

Detail trouchnivějící a poničené průlezky

Jediná lavička v prostoru hřiště poskytující maximálně tři sedící místa

Dětské hřiště v ulici Slunná

Dětské hřiště s okolní zelení

Opotřebení povrchového nátěru na průlezkách

Opotřebení povrchového nátěru sedátek houpačky a poničená konstrukce

Detail sedátka na levé straně houpačky

Zanedbaný stav skluzavky

Stav jediných dvou laviček v prostoru hřiště